

Työturvallisuuden parantaminen turvallisuusvideoiden avulla - case Yritys X

Meri Mickos

2019 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Työturvallisuuden parantaminen turvallisuusvideoiden avulla - case Yritys X case Yritys X

Meri Mickos
Turvallisuusalan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Kesäkuu, 2019

Toiminnallisen opinnäytetyön tavoite oli kehittää jätteiden kuljetukseen ja kierrätykseen erikoistuneelle yritykselle lyhyitä ja mieleenpainuvia turvallisuusvideoita. Yritys halusi pysyä anonyyminä, joten sitä kutsutaan työssä Yritys X:ksi. Tarkoitus oli käyttää videoita tietois-kunomaisesti muistuttamaan ensisijaisesti jäteautonkuljettajille tärkeistä turvallisuusasioista ja ergonomiasta, mutta niitä voidaan käyttää myös uusien kuljettajien perehdytyksessä. Turvallisuusvideoiden pitkäkestoinen tavoite on parantaa työturvallisuutta ja vähentää työtapa-turmista johtuvia sairauspoissaoloja, jotka kuormittavat erityisesti työvoimavaltaista alaa.

Kehittämisosuuden tavoite oli tehdä yksinkertainen videoformaatti, jota voi helposti hyödyn-tää uusien turvallisuusvideoiden tekemiseen. Yritys X:llä oli käytössä ohjelma videon muok-kaukseen ja sisäiseen jakamiseen. Tarkoitus oli, että yrityksen työntekijöiden on jatkossa helppo kuvata video tärkeästä aiheesta, lisätä siihen tekstiä ja julkaista se kuljettajille. Vide-oita voidaan tehdä tapaturmaan johtaneista syistä tai ajankohtaisista teemoista. Lisäksi ai-heita voisivat olla muistutukset käyttää nastallisia turvakengkiä talvella tai ajamaan rauhalli-semmin liukkailla keleillä.

Opinnäytetyön tiedonhankintamenetelmiin kuuluivat haastattelut, havainnointi ja videoiden ensimmäisten versioiden arviointikysely. Teoreettisena tietoperustana oli työturvallisuuteen liittyvä lainsäädäntö, yleiset tapaturmatilastot ja tapaturmista aiheutuvien kulujen vaikutuk-set yrityksen talouteen ja imagoon. Tietoperustaa tuki oppimisen psykologiaan ja työntekijän oppimismotivaatioon sekä videoiden käsikirjoittamiseen liittyvä kirjallisuus ja julkaisut.

Lopputuloksena syntyi neljä lyhyttä ja mieleenpainuvaa turvallisuusvideota, joissa oli selkeä sisältö. Näiden videoiden pohjalle on helppo tehdä turvallisuusvideoita samankaltaisista tee-moista tai aiheista tulevaisuudessa. Jatkokehittäväksi jäi ohjeistus, joka helpottaisi työntekijöitä tekemään uusia Yritys X:n imagoon sopivia turvallisuusvideoita.

Improving Work Safety with Safety Videos - case Company X

Year	2019	Pages	49
------	------	-------	----

The purpose of this functional thesis was to create short and memorable videos to improve work safety for waste collection vehicle drivers. The company decided to remain anonymous and therefore, the company is referred to as Company X in the thesis. The videos will mainly be used to remind drivers about safety issues, work safety matters and for introducing and briefing work safety and ergonomics to new drivers as well. Avoiding injuries is essential especially for work force dependent companies.

The functional section of the thesis was to create a simple and easy-to-use platform for creating new safety videos with the same format. There was a software for editing and distributing videos used in Company X. The objective was to make it possible for the company's workers to shoot a video of an important work safety topic with their mobile phone, edit it, add text and music to it, and distribute it to all drivers. Topics could relate to situations of close shave or reminders on actual issues such as using safety shoes with spikes in winter and how to drive on icy roads.

The theoretical section of the thesis covered work safety legislation, occupational hazard statistics and workplace accidents affecting company financials and reputation. The theoretical section of the thesis incorporated theory on motivation for learning to back up the video platform creating process. Theory on writing, editing and filming videos was exploited as well. Methods used for collecting information were interviews, observations and questionnaire of the first versions of work safety videos.

The outputs of the thesis were four short work safety videos with informative content. These videos could be used as a platform for following safety videos with the similar themes or topics. Recommendation for the further development was to create a succinct instruction for staff to be able to easily create more work safety videos to match Company X's imago.

Keywords: safety culture, work safety, work safety video

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Yritys X:n esittely	6
1.2	Opinnäytetyön tavoitteet ja tarkoitus	7
1.3	Tutkimuskysymys.....	8
1.4	Keskeiset käsitteet.....	9
2	Tietoperusta, teoria ja kirjallisuus	10
2.1	Työtapaturmat ja työturvallisuus.....	11
2.2	Työturvallisuuteen liittyvä lainsäädäntö.....	12
2.3	Työturvallisuuskulttuuri.....	13
2.4	Oppiminen ja motivaatio.....	15
2.5	Työelämässä oppiminen.....	17
2.6	Video mediana.....	18
2.7	Materiaalin kuvaaminen ja editointiohjelma.....	19
3	Tutkimus- ja tiedonhankintamenetelmät	20
3.1	Turvallisuusvideoihin perehtyminen.....	23
3.2	Kuljettajien työn havainnointi ja haastattelut.....	24
3.3	Kysely pilottivideoista	27
3.3.1	Video 1: Suojalasit 1	27
3.3.2	Video 2: Suojalasit 2	28
3.3.3	Video 3: Turvallisushavainto 1	29
3.3.4	Video 4: Turvallisushavainto 2	29
3.3.5	Video 5: Autoon nouseminen - kolmipisteote	30
4	Tulokset	31
5	Lopulliset videoalustat	32
5.1	Videoalusta 1: Kolmipisteote.....	33
5.2	Videoalusta 2: Turvallisushavainto.....	33
5.3	Videoalusta 3: Ajoonlähtötarkastus	34
5.4	Videoalusta 4: Jäteastian siirtäminen ja tyhjennys.....	35
6	Johtopäätökset	36
7	Eettisyys ja luotettavuus.....	38
8	Jatkokehitysehdotukset	40
9	Oman työn arviointi.....	40
	Kuvat	45
	Kuviot	45
	Taulukot	45
	Liitteet.....	46

1 Johdanto

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoite on tehdä lyhyitä ja informatiivisia videoita muistuttamaan turvallisuusaiheista jätteidenkuljetus ja -kierrätysyrityksen jäteautonkuljettajille. Yritys haluaa pysyä anonyyminä, jonka takia siitä käytetään työssä nimitystä Yritys X. Myöskään yrityksen työntekijöiden nimiä, heistä kuvattua materiaalia tai yrityksen logoa ei näytetä työssä. Yrityksen edustajat ovat samasta syystä esitetty muodossa Henkilö A ja Henkilö B. Videot ovat tarkoitettu ensisijaisesti yrityksen jäteautonkuljettajille, mutta niitä voidaan käyttää ja tehdä lisää samalla kaavalla, myös turvallisuustietoiskuissa, perehdyttämisessä ja esimerkiksi vaaratilanteista tai onnettomuuksista tiedottamisessa.

Työvoimavaltaisella alalla, kuten jätteidenkuljetus, työntekijät ja heidän työpanoksensa ovat ensiarvoisen tärkeitä - jopa yrityksen tärkein voimavara. Liiketoiminnan jatkuvuuden ja riskienhallinnan kannalta työtapaturmien estämiseen kannattaa panostaa, jotta työvoima säilyy työkykyisenä ja sairauspoissaoloihin johtavilta loukkaantumisilta välttyään. Vahva työturvallisuuskulttuuri ja arvostava asenne työturvallisuutta kohtaan, työntekijöiden kunnollinen perehdyttäminen sekä välittävä yrityskulttuuri luovat hyvät edellytykset turvallisuuden liittämistä kaikkeen toimintaan. Yrityksen tapauksessa etenkin jäteautonkuljettajien työturvallisuuteen ja ergonomiaan panostamisen tavoitteena on vähentää kuljettajien sairauspoissaoloja, vähentää työtapaturmien aiheuttamia häiriötilanteita ja pidentää myös työuria.

Opinnäytetyö on työelämäsidonnainen, se on toiminnallinen ja sisältää myös taustoittavaa tutkimusta aiheesta. Turvallisuusvideot tehdään yrityksen sisäiseen käyttöön. Tavoite on tehdä opinnäytetyön lopputuotoksena neljä videota. Videoista näytetään työssä vain muutamia kuvia, joista ei voi tunnistaa yritystä tai sen työntekijöitä. Videoiden perusalustaa hyväksikäyttäen voidaan pienillä muokkauksilla tehdä lisää uusia videoita. Yritys X:n käytössä oli jo valmiiksi videoiden editointiohjelma ja jakamiskanava.

1.1 Yritys X:n esittely

Yritys X on jätteiden kuljetus ja -kierrätysyritys, joka toimii monella paikkakunnalla Suomessa. Yrityksellä on omaa kalustoa ja jonkin verran myös alihankintaa. Yritys kuuluu kategoriaan pienet ja keskisuuret yritykset, jossa on alle 250 työntekijää (Tilastokeskus 2019). Turvallisuus, terveys ja henkilöstön hyvinvointi ovat Yritys X:lle ensiarvoisen tärkeitä. Yritys X:ssä tehdään riskikartoituksia, työpaikkaselvityksiä työterveyshuollon kanssa, turvallisuuskävelyjä ja työhyvinvointikyselyjä. Myös turvallisuushavainnot ja vaaratilanneilmoituksia kerätään kentältä ja työpisteistä. Työsuojelutoimikunta kokoontuu kolmesti vuodessa. ISO 45001:2018 toimii turvallisuusjohtamisjärjestelmän perustana ja virallinen ISO 45001 -sertifiointi on tavoitteena vuoden 2019 aikana. (Henkilö A 2019.)

Yritys X:n sisäinen turvallisuusohje sisältää sekajätteen ja kierrätysmateriaalin kuljetukseen ja keräilyyn liittyvät vaarat, seuraukset ja toimenpiteet niiden ehkäisemiseksi sekä ohjeistuksen niihin liittyen. Ohjeistuksessa on myös hätänumero onnettomuustapauksia varten sekä ohjeet kenelle ilmoitetaan, kun työtä ei voida tehdä turvallisesti tai suunnitellusti. Tämä ohjeistus annetaan kaikille kuljettajille luettavaksi ja allekirjoitettavaksi, jolla luvataan ohjeen ymmärtäminen ja sitoutuminen sen noudattamiseen. Turvallisuushavainnoista ja vaaratilanteista tehdään ilmoitus yrityksen internetsivujen kautta. Onnettomuudesta ja työtapaturmasta raportoidaan työvakuutusyhtiön verkkopalvelun kautta. (Henkilö A 2019.)

Yrityksen työturvallisuuskulttuurin leviämisen haasteena on usealle paikkakunnalle hajautettu organisaatio ja alihankkijoiden käyttäminen. Yhteisissä tiloissa heillä on mahdollisuus nähdä turvallisuustietoiskuja, lukea ilmoituksia ja keskustella toisten kuljettajien kanssa. Kaikki kuljettajat eivät kuitenkaan hae jäteautoja varikolta päivittäin, eivätkä kokoonu pitkän työmatkan tai oman paikallisen toimialueensa vuoksi yhteisiin tiloihin. Tällaisissa tilanteissa vaaratilanteista ja työturvallisuusasioista tiedottaminen on haastavaa. Kaikille kuljettajille yhteisiä turvallisuustilaisuuksia tulee järjestää erikseen, jotta varmistetaan kaikkien kuljettajien yhtenevä ymmärrys asioista. Ratkaisuksi tähän ongelmaan toivotaan ajotietokoneesta kanavaa jakaa turvallisuusvideoita kaikille kuljettajille. (Henkilö A 2019.)

Jäteautonkuljettajien perehdyttämiseen on oma perehdytysprosessi ja ohjeet, joissa mainitaan tärkeimmät työturvallisuuteen ja etenkin ergonomiaan liittyvät tekijät. Kokeneet jäteautonkuljettajat, jotka ovat käyneet perehdytyskoulutuksen, perehdyttävät uudet kuljettajat toimimaan yrityksen ohjeiden ja tapojen mukaisesti. Uudet kuljettajat saavat Yritys X:ssä aloittaessaan paperisen ergonomia- ja työturvallisuusoppaan sekä muutamia muita ohjeita luettavaksi ja tukemaan perehdytystä. Ohjekirjanen on selkeä opas muistuttamaan uusia kuljettajia tärkeistä asioista. (Henkilö A 2019.)

1.2 Opinnäytetyön tavoitteet ja tarkoitus

Opinnäytetyön tavoitteena on tehdä turvallisuusvideoita, jotka ovat lyhyitä, helposti omaksettavia ja ymmärrettäviä. Videoita on tarkoitus käyttää sekä työhönopastuksessa että muistuttamaan tärkeitä ja ajankohtaisia turvallisuusasioita, kuten syksyllä liukkaista keleistä, jolloin pitää ottaa nastakengät käyttöön tai muistuttamaan turvallisuushavainnon tekemisestä. Lisäksi videoilla voidaan ohjata työntekijöitä toimimaan oikein ja käyttämään suojavarusteita.

Haastattelen kuljettajia, havainnoin heidän työtään saadakseni selville heidän mielipiteensä ja toiveensa tehdäkseen heille sopivia turvallisuusvideoita. Kuvaan kuljettajia heidän työssään. Videoita tehdessäni pyrin löytämään selkeän tavan kuvata ja editoida video, lisätä siihen tekstiä ja ääntä, jotta kokonaisuus olisi opettavainen, motivoiva ja tehokas. Teen kyselyn muutamille työntekijöille ensimmäisistä videoista. Otan huomioon saadun palautteen kehittäessäni lopullisen videoalustan, jolla turvallisuusvideoita voidaan monistaa muihinkin aiheisiin

sopiviksi. Turvallisuusvideoissa korostetaan tärkeitä ja ajankohtaisia teemoja ja tuodaan ne osaksi yrityksen turvallisuuskulttuuria.

1.3 Tutkimuskysymys

Henkilö A (2019) esitti huolensa, miten kokeneille jäteautonkuljettajille, jotka ovat tehneet pitkään samaa työtä ja ehkä tulleet sokeiksi riskeille, voidaan muistuttaa ajankohtaisista aiheista. Jos he eivät ole joutuneet tapaturmaan tai vakavaan läheltä piti -tilanteeseen, heille on voinut syntyä valheellinen turvallisuuden tunne. Myös kokemattomimmat, nuoremmat kuljettajat vaikuttavat joutuvan usein vahinkoihin, mikä taas voi vaikuttaa saman ikäisten ja saman kokemuksen omaavien kuljettajien työturvallisuusasenteeseen laskevasti. Jos nuorille kuljettajille ei ole sattunut vakavampaa vahinkoa, he ehkä vähättelevät mahdollisia seurauksia. Negatiivinen asenne, jota levitetään eteenpäin, saattaa synnyttää valheellisen kuvan työhön liittyvistä riskeistä ja läheltä piti -tilanteista, joista ei edes kannata tehdä numeroa. Toisaalta jos työntekijöille syntyy tunne, ettei ongelmiin puututa eivätkä he voi vaikuttaa turvallisuuteen, ongelmista ei viitsitä myöskään raportoida.

Tutkimuskysymykseksi kiteytyi lopulta ajatus: ”Miten tehdä mahdollisimman pedagoginen ja yritysympäristöön sopiva turvallisuusvideo olemassa olevalla välineellä?”. Tähän kysymykseen pyrin löytämään vastauksen tutustumalla yritykseen, teoriaan, työntekijöiden työhön haastatteleamalla ja havainnoimalla sekä kyselyllä pilottivideoiden parannusehdotuksista. Lisäksi tutustuin internetistä löytyviin turvallisuusvideoihin, joita arvioin käyttäen omaa kokemustani ja maalaisjärkeä.

Kirjojen lukeminen on kokenut inflaation ja lähes joka kymmenes on ns. heikko lukija. Lukemisen vaikeus heijastuu arkielämän monille alueille ja opettajat ovatkin huolestuneita etenkin poikien lukutaidosta. Ongelmia voidaan paikata ja haasteita vähentää uusilla tavoilla, kuten ääni- ja e-kirjoilla. (Lukukeskus 2017.) Nykyään koulujenkin monet opetusmateriaalit tarjotaan YouTube-videoina tai muina audiovisuaalisina tietoisuuksina (Laurea 2019).

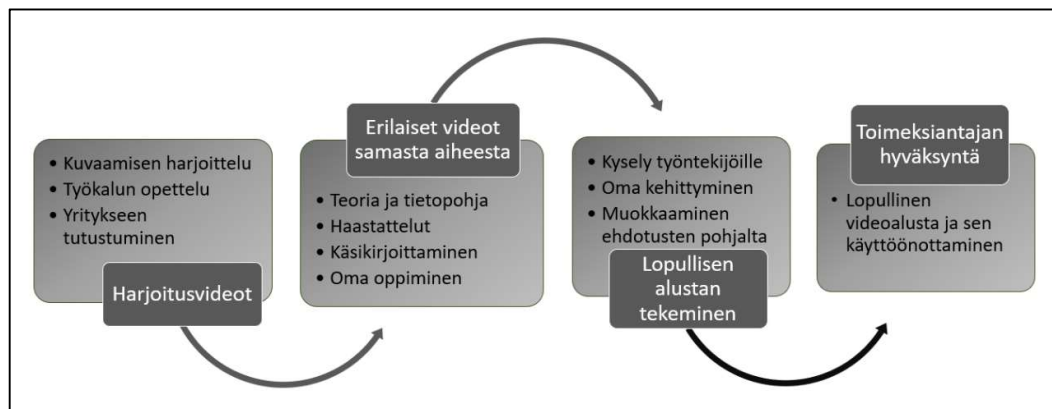
Opitun asian muuttaminen oikeaksi toimintatavaksi on vaikea näyttää toteen. Ensin ohje tulee ymmärtää, jotta käyttäytymistä voi muuttaa toivottuun suuntaan. Lisäksi käyttäytyminen tulee muuttaa pysyvästi ja saada toimintatapa lihasmuistiin, jotta esimerkiksi oikea työasento todella muuttuu tavaksi, eikä palata taas väärään asentoon. Engeströmin (1982, 31) mukaan ihminen tarvitsee haasteita, jotta hän ei jättäydy itsetyytyväisyyden varaan ja lopeta oppimista. Hänen mukaansa tiedostettu ristiriita on erinomainen lähde oppimisen motivaation aikaansaamiseksi, johon tarvitaan jokin herättävä tekijä. Tässä työssä herättäväksi tekijäksi on valittu video.

Työtapaturmien määrän väheneminen ohjeistetuilla alueilla on yksi tapa todistaa ohjeistuksen sisäistäminen ja todellinen asenteita muuttanut oppiminen. Turvallisuusvideoiden katsomisen

ja tapaturmien vähenemisen yhteys voitaisiin nähdä pitkällä aikavälillä yrityksen tapaturmatilastoista. Tässä oletetaan, että kaikki uudet kuljettajat ohjataan katsomaan turvallisuusvideot osana perehdytystä. Kuljettajan kokemus ja palvelusvuodet alalta voivat näkyä joko tilastoissa positiivisena tai negatiivisena tekijänä, jos tapaturmia sattuukin enemmän kokeneemmille kuljettajille. Yritys X:n työtapaturmatilastoja ei käytetä tämän työn materiaalina.

Kuviossa 1 esitetään opinnäytetyön eteneminen lyhyesti. Prosessi alkaa kuvaamisen harjoittelulla, työkalun opettelemisella ja yritykseen tutustumisella. Tämän jälkeen tehdään harjoitusvideoita, joista opitaan lisää työkalusta. Seuraavaksi perehdytään jäteautonkuljettajien työhön havainnoimalla ja haastattelemalla sekä tutustutaan teoriaan, opitaan lisää videon tekemisestä ja pyydetään videoista palautetta. Tulosten analysoinnin jälkeen tehdään lopulliset videoalustat, joita voidaan käyttää tulevaisuudessa eri turvallisuusteemojen tuottamiseen ja jakamiseen.

Kuvio 1: Opinnäytetyöprosessi (Mickos 2019)

1.4 Keskeiset käsitteet

Työturvallisuus on tekijä, jota ilman yritys ei voi menestyä pitkällä aikavälillä. Työntekijöiden työturvallisuudesta ja -terveydestä huolehtimisen lisäksi heidän osaamisestaan ja hyvinvoinnistaan huolehtiminen on osa yrityksen sosiaalista vastuullisuutta. Työturvallisuudesta on säädetty työturvallisuuslaissa (L 738/2002), mutta jokainen yritys toimii arvojen ja työskentelynsä mukaan. Työntekijöiden osaaminen ja turvallisuus liittyvät yrityksen kannattavuuteen, tuottavuuteen sekä kilpailu- ja liiketoimintakykyyn. (Laitinen, Vuorinen & Simola 2013, 29.) Työturvallisuuteen kuuluu myös tapaturmien seuraaminen, joka on yksi tekijä pyrkimyksessä luoda hyvä ja avoin työturvallisuus ja -terveyskulttuuri. (Laitinen ym. 2013, 85).

Turvallisuuskulttuuri sisältää monia muitakin tekijöitä, kuin vain työturvallisuuden. Turvallisuuskulttuuriin liittyy yrityksen johdon moraalinen vastuu työntekijöiden hyvinvoinnista, halu lakien noudattamiseen sekä tuloksellisuuden kehittämiseen parantamalla yhteistyötä ja luottamusta työntekijöiden kanssa. Vastuullisten yritysten johdon tavoitteita ovat myös

yrityskuvan suojeleminen ja kehittäminen, joihin vaikuttavat työntekijöiden työkyvyn säilyttäminen ja työturvallisuuden parantaminen. (Laitinen ym. 2013, 192.)

Intro on lyhennys englanninkielisestä sanasta Introduction, joka tarkoittaa esittelyä tai johdantoa aiheeseen. Musiikissa se tarkoittaa alkusoittoa ja joskus kahden eri osion välistä jaksoa. Termiä käytetään myös ohjelman tai muun esityksen alussa olevasta lyhyestä videosta tai multimediaesityksestä, jolla johdatetaan ohjelmaan tai esitykseen. (Suomisanakirja 2019.) Intron avulla yritys tunnistetaan ja videot osataan heti yhdistää yritykseen. Introvideossa käytetään yrityksen visuaalista ilmettä hyödyntäen esimerkiksi logoa, liiketunnusta sekä sovittuja väri- ja äänielementtejä. (Kapanen 2017.) Usein intro on graafinen ja animoitu osio videoiden alussa, joita käytetään myös esimerkiksi televisiosarjoissa (Sorkio 2015).

Outro on loppusoitto ja muodostuu sanoista out ja intro. Outro johdattelee musiikissa hiljaisuuteen (Wikipedia 2019.) Videossa outro toimii tavallaan loppuhuipentumana, jossa lopuksi näytetään yrityksen logo, joka jää katsojalle viimeiseksi mielikuvaksi ja tarkoitus on että se jää muistiin.

Editointi tulee englannin sanasta edit, eli leikata tai muokata. Editointi tarkoittaa esimerkiksi kuvanauhan katkaisemista tietyssä kohdassa ja myös kuvasarjojen uudelleen yhdistämistä. Ennen kuin digitaalinen tallennus tuli käyttöön elokuvan tai muun materiaalin kuvaamisessa, leikkaaminen mietittiin valmiiksi jo kuvausvaiheessa, jolloin editoijana toimi ohjaaja. (Crittenden 1995, 58.) Kuvaamalla tai editoimalla kohdennetaan huomio lähelle, kauas tai kohdetta voidaan siirtää tai vaihtaa. Joitain asioita tai henkilöitä näytetään tarkoituksella korostaen tai häivytetään taustalle. Liikettä, pysäytystä tai taukoa käytetään hyväksi, joilla luodaan materiaalille vire ja tempo. (Crittenden 1995, 37.) Digitaalinen eli tietokoneella tapahtuva editointi mahdollistaa lukemattomia keinoja videotallenteen muokkaamiseen, kun kuvaa ja ääntä voidaan muokata yhdessä tai erikseen. Tallennetta voidaan muokata elektronisesti ja käyttää visuaalisia efektejä tai grafiikkaa tehosteena. (Crittenden 1995, 80.)

2 Tietoperusta, teoria ja kirjallisuus

Tietoperusta pohjautuu työturvallisuuslain ja työsuojelutoiminnan luomaan kokonaisuuteen, jossa työnantajalla on velvollisuus huolehtia työntekijöidensä terveydestä ja turvallisuudesta. Työntekijät ovat tärkein tuottava tekijä alalla, jossa yrityksen tulos on suoraan riippuvainen työntekijöiden tekemästä työstä. Työturvallisuuteen panostamisesta on säädetty laissa, mutta työntekijöitään arvostava yritys ajattelee turvallisuutta myös työntekijöiden ja jatkuvuuden kannalta.

Käsittelen videoiden käyttämistä opetusmateriaalina työturvallisuuskulttuurin, oppimisen sekä videoiden käsikirjoituksen ja editoinnin kannalta. Pyrin löytämään syitä, miksi juuri video on

toimiva tapa jakaa työturvallisuustietoutta. Pohdin myös, olisiko video riittävä ainoana tapana turvallisuustiedon jakamiseen ja paperisten ohjeiden korvaajana?

2.1 Työtapaturmat ja työturvallisuus

Työnantajan on varmistettava työnteköedellytykset siten, että työolot ovat kunnossa fyysisten, psyykkisten ja myös sosiaalisten tekijöiden puolesta. Työsuojelu ja yhteistoiminta työpaikoilla tähtäävät turvallisten, toimivien ja asiallisesti kuormittavien työolojen luomiseen ja ylläpitämiseen. Työn tulisi olla myös mielekästä ja palkitsevaa. Kaikilla työntekijöillä on velvollisuus huolehtia sekä omasta että työkaverin turvallisuudesta. (Työturvallisuuskeskus 2019a.)

Työtapaturmista aiheutuneet kustannukset jakaantuvat työntekijän, työnantajan ja yhteiskunnan kesken. Tapaturmavakuutuskeskuksen maksamia korvauksia syntyy esimerkiksi sairaanhoitokuluista, päiväraha- ja sairauspoissaoloista, ansionmenetyksistä, kuntoutuksista ja etuuksista kuolemantapauksissa, jos työnantajalla eivät ole lakisääteiset vakuutukset kunnossa (Tapaturmavakuutuskeskus 2019). Työnantajille aiheutuu kuluja sairauspoissaoloista johtuvista välillisistä syistä, kuten sijaisten hankkimisesta, heidän perehdytykseensä kuluva ajasta, työn uudelleen organisoinnista ja ylimääräisestä kiireestä. (Laitinen ym. 2013, 38.) Mielestäni usein unohdetaan, että vaikutukset voivat näkyä myös perheenjäsenille aiheutuvan kuormituksen ja ylimääräisen stressin aiheuttajana sekä perheelle jäävän ajan vähenemisenä.

Työtapaturmat raportoidaan aina aluehallintoviranomaiselle sekä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen myöntävälle vakuutusyhtiöille. Lakisääteisen ilmoitusvelvollisuuden velvoittamana työnantajien ilmoittamista työtapaturmista koostetaan tilastoja, kuten tapaturmien määrästä työtehtävittäin, mihin kohtaan kehoa tapaturmasta on aiheutunut haittaa ja paljonko sairauspoissaoloja tapaturmista on kertynyt. Maksetuista korvauksista saadaan myös tilastoa, paljonko työtapaturmista aiheutuu kuluja ja mikä on tapaturmataajuus eri aloilla. (Työsuojelu 2019).

Tapaturmavakuutuskeskus julkaisee tilastoa palkansaajille sattuneista työtapaturmista vuosittain. Vuoden 2017 tilastot kertovat työssä tapahtuneiden tapaturmien lievästä kasvusta hieman yli 103.000 tapaturmaan kaikilla aloilla. Vähintään neljän päivän työkyvyttömyyteen johtaneiden tapaturmien osuus on kuitenkin laskenut. Kuolemaan johtaneita tapaturmia on sattunut 17 vuonna 2017, kun niitä sattui 24 vuonna 2016. Tapaturmataajuus on noussut yhdellä prosentilla esimerkiksi kuljetus ja varastointialalla, jossa työtapaturmia sattuu 40,7 per miljoona työtuntia, kun taas rakennusalalla vastaava taajuus on yli 60 prosenttia vuonna 2017. Vuonna 2017 korvauksia maksettiin 205.000 työtapaturmasta ja ammattitaudeista johtuvista sairauksista 236 miljoonaa euroa tapaturmavakuutuslain perusteella. (Tapaturmavakuutuskeskus 2018.)

Työhyvinvointi lisää tuottavuutta ja voittoa, vähentää sairauspoissaoloja ja tapaturmia, parantaa asiakastyytyväisyyttä ja vähentää työntekijöiden vaihtuvuutta. Investoiminen työhyvinvointiin maksaa pitkällä aikavälillä itsensä takaisin moninkertaisesti. Työtyytyväisyys lisää myös työntekijöiden motivaatiota, vastuuntuntoisuutta ja oppimista, kun heillä on tunne, että heitä kuunnellaan ja myös ongelmia voidaan tuoda esiin. (Työterveyslaitos 2019.)

Työturvallisuuskeskuksen kustantaman Työsuojelun taloudelliset vaikutukset -julkaisussa (Kesti 2017) kerrotaan työelämän laatua mitattavan uudella tavalla, jossa sen arvioidaan olevan laskennallisesti tällä hetkellä 60 %:n tasolla yrityksissä keskimäärin. Kun tähän verrataan työsuojelussa tehtävien, joskus jopa pientenkin käytäntöjen parannuksien vaikutuksia, syntyy suuria säästöjä esimerkiksi vähentyneiden sairauspoissaolojen ja vaihtuvuuden vuoksi. Kuorma-autoliikenteen toimiala, joksi jätteiden kuljetus isoilla autoilla voidaan laveasti mieltää, noin sadan henkilön yrityksessä säästöjä syntyy vuositasolla poissaolojen vähenemisen vuoksi yli 40.000 €, vaihtuvuuden vähenemisen takia 6.500 € ja työelämän laadun paranemisen ansiosta lähes 270.000 €. Nämä ovat toki arvioita, mutta antaa suuntaa työturvallisuuteen ja työsuojeluun panostettavien resurssien ja rahojen tuotolle. (Kesti 2017.)

2.2 Työturvallisuuteen liittyvä lainsäädäntö

Työturvallisuuden ylläpitämiseen ja parantamiseen liittyy pakottavaa lainsäädäntöä, kuten työturvallisuuslaki L738/2002, josta ei saa poiketa työntekijänkään suostumuksella. Lain tavoite on turvata ja ylläpitää työntekijän työkykyä ja ehkäistä työtapaturmia ennalta. Sillä pyritään myös torjumaan esimerkiksi fyysisesti raskaan työn ja työympäristön aiheuttamia haittoja (L 738/2002 § 1). Lisäksi työnantajalla on yleinen huolehtimisvelvoite, jolla velvoitetaan työnantajaa huomioimaan ja tunnistamaan työhön liittyvät tekijät ja myös työntekijän henkilökohtaiset edellytykset pystyä suoriutumaan työtehtävistä turvallisesti. Työnantajan tulee varmistaa, että työntekijöiden työskentelyolosuhteet ovat sellaiset, että vaarallisten tilanteiden esiintyminen pyritään estämään tai poistamaan. Jos poistaminen ei ole mahdollista, haittatekijät pyritään korvaamaan vähemmän haitallisilla tekijöillä. Yleiset työsuojelutoimenpiteet pyritään toteuttamaan ensin, minkä jälkeen keskitytään suojaamaan yksilöitä esimerkiksi henkilösuojaimilla. Myös tekniikan ja suojalaitteiden kehittyminen tulee ottaa huomioon. (L738/2002 § 8.)

Työturvallisuuslaissa (L738/2002 § 10) velvoitetaan työnantaja selvittämään vaara- ja haittatekijät, sekä arvioimaan niiden mahdolliset vaikutukset työntekijöiden terveydelle ja turvallisuudelle. Itse työ, työympäristö ja -olosuhteet, vaaratilanteet, tapaturmat sekä ammattitaudit täytyy olla tunnistettu ja kartoitettu, jotta niihin osataan kiinnittää huomiota. Myös työntekijän ammattitaito, henkilökohtaiset edellytykset, ikä, sukupuoli ja työn kuormitustekijät pitää ottaa huomioon vaarojen ja haittojen syntymisen suhteen. Pykälässä 14 painotetaan pehdyttämisen tärkeyttä. Työntekijän tulee olla tietoinen työvälineiden ja turvallisten työtapojen ja -asentojen merkityksestä etenkin uutta työmenetelmää käyttöön otettaessa tai

tehtävien muuttuessa (L738/2002). Lisäksi saman lain (L 738/2002) pykälässä 15 korostetaan työnantajan velvoitetta hankkia henkilökohtaisia suojavälineitä, -varusteita ja -laitteita, jotta työ voidaan suorittaa altistumatta tapaturmille ja sairauksille. Tarvittavat apuvälineet ja suojalaitteet riippuvat työolosuhteista ja työn luonteesta, jotka selvitetään vaarojen arvioinnilla.

Lain työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta tavoite on parantaa työolosuhteita ja työympäristöä. Lainsäädännöllä ja viranomaisvalvonnalla pyritään varmistamaan, että työnantajat noudattavat työsuojelusäännöksiä edistämällä työnantajien ja työntekijöiden yhteistoimintaa. (L 44/2006 § 1.) Yhteistoiminnalla tarkoitetaan keinoja ja periaatteita, joilla työpaikan vaarat, työntekijöiden turvallisuuteen ja työkykyyn liittyvät tekijät selvitetään ja käydään työnantajan ja työntekijöiden kanssa yhdessä läpi. Myös perehdytyksen, ohjauksen ja opetuksen tarve sekä tilastot ja seurantatiedot kuuluvat yhteistoiminnassa käsiteltäviin asioihin (L 44/2006 § 26).

Laki työsuojelun valvonnasta ja työsuojeluyhteistoiminnasta (L 44/2006 § 46) velvoittaa työnantajaa ilmoittamaan työtapaturmasta välittömästi työsuojeluviranomaiselle ja tutkimaan työtapaturma viivyttämättä, jotta samasta syystä aiheutuvat työtapaturmat estetään tulevaisuudessa. Jos työtapaturma aiheuttaa vakavan vamman tai kuoleman, siitä on myös ilmoitettava heti poliisille, joka suorittaa poliisitutkinnan tapaturmapaikalla. Työnantajan on työtapaturmatapauksissa myös ilmoitettava aluehallintoviranomaiselle, kuten työtapaturma- ja ammattitautilaki (L 459/2015 § 46) velvoittaa. Työtapaturma- ja ammattitautilaki (L 459/2015 § 3) velvoittaa työnantajan ottamaan työntekijöille vakuutuksen sekä tapaturman että ammattitaudin varalta.

2.3 Työturvallisuuskulttuuri

Yritys voi tehdä turvallisuuden eteen paljon enemmänkin, jos työntekijöiden turvallisuuden merkitys yrityksen tavoitteisiin, arvoihin ja tulokseen ymmärretään. Työturvallisuuslainsäädäntö, ohjeistus ja viranomaisen valvonta ovat yrityksen ulkopuolelta tulevaa ohjausta, joiden tarkoitus on varmistaa turvallisen työpaikan minimiedellytykset kaikille työntekijöille. Työturvallisuus on pitkäjänteinen prosessi, joka ei ole koskaan valmis, sillä aina on parannettavaa, työtapoihin tulee muutoksia ja tekniikka kehittyy (Laitinen ym. 2013, 44).

Työturvallisuuskulttuuri on osa yrityksen turvallisuuskulttuuria, joka syntyy yhteistyössä johdon ja työntekijöiden kanssa. Turvallisuutta ei voi erottaa muista toiminnoista, vaan se tulee olla osana kaikkea yrityksen toimintaa ja työn tekemistä. Johdon tulee olla kiinnostunut ja sitoutunut panostamaan tekniikan kehittämiseen. Prosessien ja toimintatapojen tulee turvallisia ja toimivia. Työntekijöiden pitää olla osaavia ja motivoituneita ja työilmapiirin ideointiin kannustava. Johdon tulee saada ajantasaista ja rehellistä tietoa turvallisuusasioista, työtapaturmista ja turvallisuuden eteen tehdyistä toimienpiteistä. Myös turvallisuusmittariston pitää

kannustaa ennaltaehkäisyyn ja sen tulee olla johdonmukaista, jotta johdolla on mahdollisuudet tehdä turvallisuuteen liittyviä päätöksiä. (Laitinen ym. 2013, 36-37.)

Hyvään työturvallisuuskulttuuriin liitetään nykyään työkyvyn ylläpitäminen kuormittamista optimoimalla ja työkykyä kehittämällä. Työntekijöitä pyritään ohjeistamaan, valvomaan ja kouluttamaan. Lisäksi työn tulisi myös tarjota riittävästi haasteita ja virikkeitä. Esimiehen tulisi osata motivoida työntekijöitään turvallisuuteen luomalla hyvä ja avoin työilmapiiri, jossa ei hyväksytä epäasiallista käyttäytymistä. Kehittynyt turvallisuuskulttuuri kannustaa mittaamaan turvallisuutta, raportoimaan vaaroista ja vaaratilanteista sekä huolehtimaan oman turvallisuuden lisäksi työkaverin turvallisuudesta. Turvallisuutta tulee mitata myös ennakoivilla mittareilla, takautuvasti tapahtuvan tapaturmien mittaamisen lisäksi. Tuloksia tulee seurata säännöllisesti, ja parhaassa tapauksessa tavoitteiden saavuttamisesta voidaan palkita. (Laitinen ym. 2013, 85-87.)

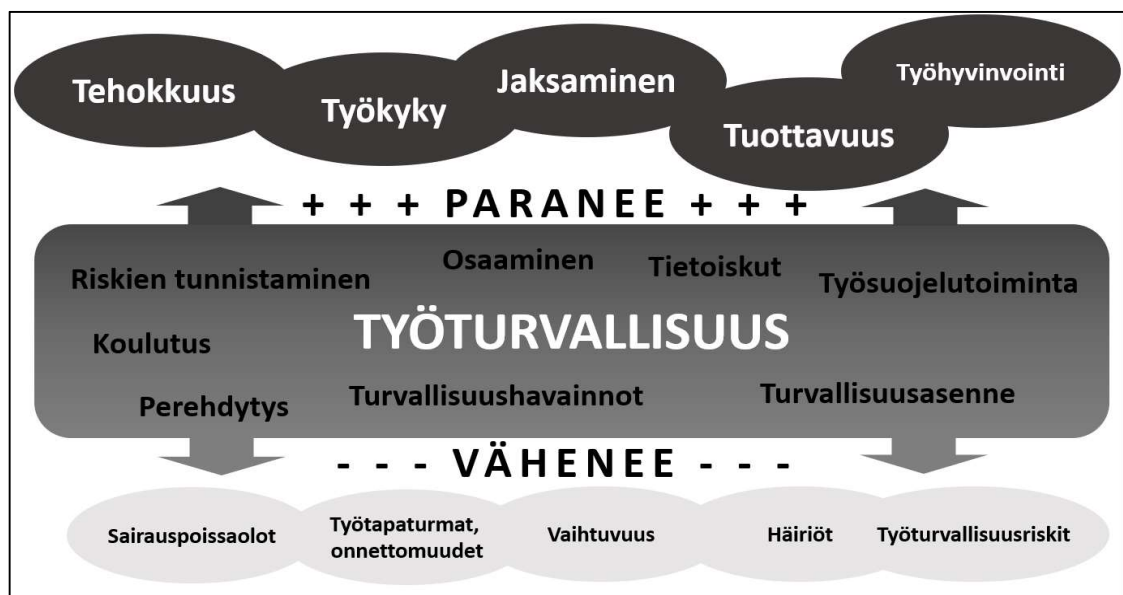
ISO 45001:2018 on työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmien standardi ja toimii myös yleisenä mallina erilaisten yritysten työterveyden ja työturvallisuuden johtamiselle. Standardi ei edellytä sertifiointia - sen prosesseja, oppeja ja rakennetta voidaan käyttää yrityksissä ohjaamaan työturvallisuutta oikeaan suuntaan. Kansainvälinen työterveys- ja työturvallisuussertifikaatti OHSAS 18001 on korvattu 2018 maaliskuussa ISO 45001 -sertifikaatilla ja akkreditoitujen yritykset voivat päivittää OHSAS 18001:n käytännöt ja järjestelmänsä vastaamaan standardia kolmen vuoden aikana. ISO 45001 -sertifikaatti kiinnittää huomiota erityisesti johdon vastuuseen toiminnasta, johtamiseen, riskien hallitsemiseen, prosessiajatteluun, jatkuvaan parantamiseen, työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksiin ja mittareihin. (ISO 45001:2018.)

Työnantajan huolehtimisvelvoite korostuu lainsäädännön lisäksi myös standardeissa, kuten myös johdon tahto ja arvot. Työntekijöiden ja heidän työnsä arvostaminen vaikuttavat työntekijöiden asenteeseen työtä ja yritystä kohtaan, joka taas näkyy yrityskulttuurissa ja siitä johtuvassa turvallisuuskulttuurissa joko positiivisesti tai negatiivisesti. Vaikka yrityksessä olisi ohjeita, sertifikaatteja, prosesseja ja mittareita, se ei takaa, että yrityksessä olisi toimivaa turvallisuuskulttuuria. Edes pätevä henkilöstö ei automaattisesti luo turvallisia toimintatapoja. Työyhteisö voi omalla tekemisellään joko toimia myönteisesti työturvallisuuskulttuurin eteen tai sitä vastaan. (Flink, Reiman & Hiltunen 2007, 245-246.)

Hyvään johtamiseen ja työturvallisuuskulttuuriin kuuluu myös työturvallisuuden seuraaminen ja mittaaminen. Se vaatii pitkäjänteisyyttä, hyvän ja toimivan raportointijärjestelmän ja yhteisesti sovitut mielekkäät tavoitteet. Ennakoiva ja oppiva organisaatio ei seuraa kehitystä pelkästään jälkikäteisesti tapaturmien kautta, vaan ennakoivasti esimerkiksi kyselyihin ja turvallisuushavaintoihin perustuen. Työturvallisuushavainnoista tai poikkeamista raportoimisen tulee johtaa juurisyiden etsimiseen. Jos havainnot ovat työturvallisuusriskejä, niiden juurisyitä tulee korjata. Tehdyistä toimenpiteistä on hyvä antaa työntekijöille palautetta, jotta

raportoiminen tuntuu heistä mielekkäältä. (Laitinen ym. 2013, 203-204.) Usein unohdetaan, että turvallisuushavainnot voivat olla myös positiivisia. Mielestäni hyviksi koetut huomiot ja toimet kannattaisi ottaa monesti laajemminkin käyttöön.

Piirtämässäni kuviossa kaksi havainnollistan työturvallisuuteen vaikuttavat tekijät sekä millaisia vaikutuksia työturvallisuuteen panostamalla voidaan saavuttaa. Työturvallisuus syntyy henkilöstön osaamisesta, uusien työntekijöiden perehdytyksestä, työsuojelutoiminnan kehittämisestä ja turvallisuustyöstä. Siihen kuuluvat olennaisesti riskien tunnistaminen ja niiden käsitteleminen, turvallisuushavainnot ja niihin reagoiminen sekä yleinen turvallisuusasenne, joista syntyy turvallisuuskulttuuri. Kun työhyvinvointi paranee, se vapauttaa työntekijöille aikaa tehdä työ hyvin, jolloin he jaksavat paremmin ja ovat motivoituneita. Tästä seuraa parempi työkyky, jolloin tuottavuus ja tehokkuus kasvavat, mikä taas ruokkii työntekijöiden kykyä jatkuvaan parantamiseen. Tämä vaikuttaa työtapaturmien, sairauspoissaolojen ja vaihtuvuuden vähenemiseen, joka edelleen parantaa työturvallisuuskulttuuria.

Kuvio 2: Työturvallisuuden vaikutukset (Mickos 2019)

2.4 Oppiminen ja motivaatio

Oppimiseen vaikuttavat kunkin henkilökohtaiset ominaisuudet, kuten motivaatio, tapa oppia ja asenne. Myös muisti vaikuttaa oppimiseen. Jos tiedon saa tallentumaan pitkäkestoiseen muistiin ja siitä jää aivoihin pysyvä muistijälki, sen paremmin asia muistetaan - joskus jopa koko elämän ajan. Informaatio kuitenkin kulkee monivaiheisen prosessin kautta pitkäkestoiseen muistiin, jolloin siihen pääsevät vaikuttamaan monet häiriötekijät, kuten väärä ärsyke, joka voi jättää tiedon tietoisesta prosessista ulkopuolelle. Tulkinta perustuu aiemmin opittuihin asioihin, joihin vaikuttavat myös muistin vinoumat ja muut taipumukset kuten asenne tai kokemus, jotka taas vaikuttavat havainnointiin ja tiedon käsittelyyn aivoissa. Jos suotuisat

olosuhteet ja tekijät ovat tukemassa havainnointi- tai oppimisprosessia, informaatio voi päätyä sulautumaan osaksi tietorakennetta ja jäädä pitkäkestoiseen muistiin. (Flink ym. 2007, 52-53).

Tutkijatohtori Annika Hulténin (2019) mukaan oppiminen ei ole iästä kiinni. Oppiminen vaatii aivoilta plastisuutta, eli hermosolujen kytkösten kykyä muuttua. Vierekkäisten solujen toistuva aktivoituminen aiheuttaa yhteyden muodostumisen, joilla tiedon palasia pystytään liittämään yhteen. Etenkin toisto on tärkeää plastisuuden kannalta, mutta myös motivaatiolla on suuri merkitys; keskittynyt ja motivoitunut ihminen kokee mielihyvän tunteita oppimistilanteessa, jolloin aivot altistuvat muodostamaan nopeammin ja helpommin uusia hermoyhteyksiä. Vaikka aikuisena oppimiseen vaaditaan hieman enemmän ponnistelua ja keskittymistä, se on usein kuitenkin tehokasta ja ajallisesti nopeampaa, kuin lapsilla. (Hultén 2019). Toistolla on siis hyvä vaikutus myös aikuisten oppimisessa.

Kaikki oppijat ovat erilaisia ja kullakin on oma kykynsä oppia asioita, sillä heillä on erilaiset persoonat, tavoitteet ja pyrkimykset. Myös henkilön tahto ja asenteet vaikuttavat oppimiseen (Ruohotie 1999, 83). Kuten Engeström (1982, 32-33) korostaa opiskelumotivaation heräävän luonnostaan, kun ihminen tunnistaa ristiriidan taitonsa tai tietonsa ja ongelman välillä, kun hänen asenteensa laitetaan kohtaamaan erilainen todellisuus. Tällaiseen herättelemiseen löytyy monia keinoja, kuten näyttämällä epämiellyttävä lopputulos, esimerkiksi onnettomuus. Opittavan aiheen tulee olla havaittavissa eri aistien kautta sekä sillä tavoin jäsenneltyä, että sen voi oikeasti omaksua ja muistaa. Oppimiseen liittyy tulkintaa, valikoimista ja uuden tiedon sulauttamista omaan tietorakenteeseen, jotta ihminen saa muokattua itselleen uudenlaisen kuvan todellisuudesta. (Engeström 1982, 43.)

Carnell, Lodge, & Wagnerin (2000, 31) mukaan oppimiseen vaikuttavat tavoitteet, strategiat, oppimisen vaikutukset sekä oppimistilanteen tunnetila ja oppimisen asiayhteys. Monien ideoiden, taitojen ja sisällön oppiminen kulkee tapahtumaprosessin eri osien ja niiden reflektoinnin kautta kehämäisesti. Prosessissa arvioidaan ensin sisältö, se opetellaan eli sisäistetään ja lopulta sisältöä käytetään hyödyksi. Vasta tämän jälkeen voidaan katsoa, että oppimista on tapahtunut, kun sitä osataan hyödyntää käytännössä. Toisaalta myös oppimista voidaan tarkastella samalla tavalla, eli arvioidaan ensin oppimista, opitaan oppimisesta ja lopulta käytetään tätä hyödyksi tulevaisuuden oppimisessa. Oppiminen on ymmärtämisen kokemuksesta syntyvän osaamisen prosessi, kun taas metaoppiminen on oppimisen kokemuksen ymmärtämisen prosessi (Carnell ym. 2000, 33).

Videoiden käyttöä voidaan hyödyntää esimerkiksi oppimisessa tuottamalla niitä itse ja kommentoimalla toisten tekemiä videoita. Parhaimman lopputuloksen videontekoprosessista ja aiheen oppimisesta saa, jos videoita tehdään itse, jaetaan niitä muiden kanssa ja kommentoidaan niitä interaktiivisesti. Valitettavasti videoita kuitenkin käytetään useimmin opetuksessa

passiivisesti, jolloin niitä katsotaan oppimismielessä yksin, vaikka vuorovaikuttaminen ja yhteisöllisyys palvelisi oppimista parhaiten. (Niemi & Multisilta 2014, 178.)

2.5 Työelämässä oppiminen

Tavat muuttuvat hitaasti. Muutos alkaa oivaltamisesta ja huonon tavan tunnistamisesta. Tulee olla halua muuttaa totuttu tapa ja alkaa toimia tietoisesti uudella tavalla. Toistoja täytyy kertyä riittävästi, että uusi toimintatapa tulee automaattiseksi. Toimintaa tulee seurata jollain aikavälillä ja antaa palautetta hyvistä toimintatavoista. Palaute voi olla henkilökohtainen huomio tai kiitos, mutta ryhmäpalaute voi joissain tapauksissa toimia paremmin. (Laitinen ym. 2013, 260.)

Työelämän muuttuessa enenevässä määrin hierarkkisesta verkostoituvaksi, työntekijöiltä odotetaan monia taitoja, jotta pystytään tekemään enemmän tulosta vähemmällä työntekijämäärällä. Tukitoimia karsitaan ja työntekijät ovat monesti vastuussa omasta työstään ja sen kehittamisestä. Tavoitteet ja päämäärät asetetaan organisaatioille, jolloin organisaatiot itse huolehtivat resursseista, keinoista niiden saavuttamiseksi ja kommunikoinnista. Puutteista ja virheistä tulee voida raportoida ja ne tulee korjata. Näin työntekijät kokevat työnsä sekä mielekkääksi että palkitsevaksi, vaikka se sisältäisi entistä enemmän vastuuta. (Ruohotie 1999; 45, 46.)

Engeströmin (1982, 63) mukaan hyvä opetus sisältää tiedollisen ristiriidan, joka motivoi. Opetuksen sisältö tulee olla jäsenneltyä ja siinä on oltava selittäviä ja oleellisia periaatteita. Opetus etenee prosessinomaisesti sisältäen orientoitumisen, sisäistämisen ja ulkoistamisen sekä jonkinlaista arviointia tai kontrollia. Tällöin vastaanottajalle syntyy pitkäkestoisia ja laajasti sovellettavia sisäisiä malleja. Mielestäni lyhyelläkin videolla voi olla suuri vaikutus katsojaan, jos siihen saadaan sisällytettyä mieluiten useampia edellä mainituista elementeistä.

Työntekijöiden oppimiseen ja uuden omaksumiseen vaikuttaa henkilökohtainen motivaatio, mutta siihen voidaan vaikuttaa myös yrityksen turvallisuuskulttuurilla ja yrityksessä vallitsevalla asenteella oppimista kohtaan. Puhutaan elämänmittaisesta oppimisesta, johon liittyy myös oppiminen työelämässä. Helposti unohdetaan työnantajien suorittama kouluttaminen, johon käytetään paljon rahaa, mutta se on vähentynyt viime vuosina reilusti. Kaikkia ei kuitenkaan tarvitse kouluttaa uusiin tehtäviin. (Liiten 2019). Joskus koulutukseksi riittäisi ehkä osaamisen päivittäminen ja tärkeiden asioiden muistuttaminen, eikä siihen välttämättä tarvita valtion tai liittojen tukia.

Työvoimavaltaisella alalla inhimilliset tekijät korostuvat sekä oppimisen, motivaation ja vaikkapa sääntöjen noudattamisen muodossa. Kaikilla on omat kokemukset, muistissa omat tietorakenteet, asenteet ja logiikat, jotka vaikuttavat suuresti kunkin oppimiseen. Ihminen pyrkii luontaisesti vahvistamaan positiivista käsitystä itsestään ja tämä voi johtaa negatiivisten

tapahtumien unohtamiseen tai muistamaan asiat positiivisemmassa valossa, kuin ne todellisuudessa tapahtuivatkaan. Jokainen muistaa asiat omalla tavallaan, minkä vuoksi tarvitaan muistuttamista ja dokumentointia. (Flink ym. 2007, 53-54.)

Työelämässä oppimista voidaan tarjota jatkuvasti. Siinä voi hyödyntää sisäisiä koulutuksia ja ohjata työntekijöitä käyttämään hyväksi eri muodoissa tarjottavaa materiaalia. Koulutus voidaan ottaa osaksi päivittäistä työtä ja siihen kannattaa kannustaa. Jos oppimiseen suhtaudutaan yrityksessä positiivisesti, se luo otollisen maaperän kehittymiselle. Työntekijät kannattaa ottaa mukaan koulutuksen suunnitteluun ja hyödyntää myös uudenlaisia koulutustapoja, kuten videoita.

2.6 Video mediana

Uudet ohjelmamuodot, kuten video ja elokuva, ovat tehokkaita medioita. Audiovisuaalinen lopputulos voi olla toimiva keino opettamiseen, tiedottamiseen, markkinoimaan yritystä tai viihdyttämiseen. Videon muokkaamisen helppous ja levittäminen eri tavoin tekevät siitä myös joustavan välineen. Suuntaamalla video oikein, voidaan tavoittaa joko tietty kohderyhmä tai laaja massayleisö ja videon linkkiä voidaan levittää myös sosiaalisen median kautta tai yrityksen internetsivuilla. Potentiaalisten kontaktien määrä tekee videosta yleensä melko edullisen median. (Aaltonen 2018, 17.)

Videon suunnittelulla ennen kuvaamista saadaan huomattavia hyötyjä, kuten vältetään turhia kuvaustilanteita tai väärän kohteen kuvaamista. Videolle kannattaa valita yksi tapahtuma ja tavoite, jolloin sillä on yksi tarkoitus, jota varten se tehdään. Katsojat kannattaa pitää mielessä, sillä esimerkiksi vanhemmat ihmiset ja nuorisokaipaavat erilaisia asioita. Lyhyt video, jossa on nopea tempo, on videoihin tottuneille nuorille luultavasti helpompi omaksua, kuin vanhemmille katsojille. Myös katsomistilanne vaikuttaa videon pituuteen, sillä jos videoon voi keskittyä rauhassa, se voi luonnollisesti olla pidempi. (Sadun 2003, 9-10.)

Videon käyttö- ja levitystavat voivat rajoittaa katsomiskokemusta, jos kanavassa ei toistu esimerkiksi ääni. Tällöin sisältö tulee tuoda esiin muilla keinoin, kuten tekstityksellä. Katsomiskertojen rajattu määrä taas vaatii, että videon katsominen kerran riittää esittämään aiheen niin selkeästi, että sen pystyy sisäistämään. Tällöin käsikirjoitus tulee olla erittäin hyvin mietitty. Jos samasta teemasta esitetään useita videoita, niitä toistetaan ja niistä voi keskustella työkaverien kanssa, käsikirjoituksen osuus koko prosessin kannalta pienenee. Toistolla ja mahdollisuudella pureksia aihetta kollegoiden kanssa yhteisöllisesti, voidaan saavuttaa syvempi kokemus, kuin katsomalla video yksin. (Aaltonen 2018, 20.)

Musiikkia voidaan käyttää videossa korostamaan vastakohtaa. Musiikki tukee kohtausta viemättä sen huomiota, mutta sillä voidaan myös korvata tai peittää muita ääniä. Musiikilla voidaan esimerkiksi korostaa jännitettä, mutta joskus hiljaisuudella voidaan korostaa jännitettä

vielä tehokkaammin. Taustamusiikin tulee sopia kuvamateriaalin tunnelmaan ja ilmapiiriin, mutta sen ei tule olla itseisarvo tai viedä katsojan huomio pelkästään musiikkiin. (Crittenden 1995, 120, 121.)

Turvallisuusvideoita voidaan verrata yhteiskunnalliseen mainontaan tai tietoiskuihin, joita näytettiin televisiossa vuosikymmenten ajan. Nämä olivat ei-kaupallisia ja niillä pyrittiin vaikuttamaan kohderyhmän käyttäytymiseen, kuten Ylen tietoiskut muistuttivat heikoista jäistä. Jos mainosmaisuus voisi aiheuttaa negatiivisen mielleyhtymän, silloin kannattaakin käyttää dokumentarisempaa tai jopa dramaattisempaa esitystapaa. (Aaltonen 2018, 218, 219.)

2.7 Materiaalin kuvaaminen ja editointiohjelma

Videoiden käsittelyyn ja julkaisemiseen käytetään internet-pohjaista maksullista videon editointiohjelmaa. Ohjelman on tehnyt suomalainen ohjelmistoyritys, joka tarjoaa yrityksille pilvipohjaisia online-videopalveluja. Ohjelma on helppokäyttöinen, sillä videon voi kuvata kännykällä, tallentaa ohjelmaan ja käsitellä sitä myöhemmin. Lopulta valmiin videon voi julkaista valituilla kanavilla yrityksen käyttöön.

Yritys X:n vaatimus sisäisille videoille, myös turvallisuusvideoille on, että videon alussa näkyy yrityksen intro ja lopussa outro. Intro on dynaaminen kahdeksan sekunnin graafinen video yrityksen logolla ja outro taas on kolmen sekunnin video, jossa näkyy yrityksen logo. Intron jälkeen lisäksi videoon tekstin ”Tietoisku turvallisuudesta”, jotta katsoja ymmärtää videon liittyvän turvallisuuteen. Lisäksi on sovittu, että materiaali kuvataan vaakatasossa olevalla kännykällä, jolloin kuvasuhde on 16:9. Tekstipalkin pituudeksi on sovittu kolmesta viiteen sekuntia. Kuvattua materiaalia leikataan ja yhdistellään muuhun materiaaliin tarpeen mukaan ja siihen voidaan lisätä myös jälkiäänitettyä puhetta. (Henkilö B 2019.)

Videon editointityökalulla kuvattu materiaali leikattiin sovittuun pituuteen ja siihen lisättiin teksti korostamaan aihetta lyhyesti ja selkeästi. Jos kuvattu henkilö puhui videolla ja ääni kuului hyvin, sitä kannatti ehdottomasti käyttää hyväksi. Muutoin videoon pystyi liittämään jälkiäänitetyn puheosuuden. Kaikissa kanavissa ei ole mahdollisuutta käyttää ääntä, jolloin tekstityksen merkitys korostuu. Tämän vuoksi tekstin ja puheen yhteneväisyys olivat mielestäni eduksi.

Kuvaustilanteet sovittiin etukäteen kuvattavien kanssa ja heitä muistutettiin erityisesti huolehtimaan auton siisteydestä ja työvaatteiden puhtaudesta kuvausta varten. Mietin kuvattavat aiheet tai aihealueet valmiiksi ja tein kuvattavista videoista lyhyen käsikirjoituksen. Kuvasin samasta aiheesta muutamia videoita hieman eri kuvakulmista ja eri paikoissa, jotta tuloksena olisi mahdollisimman luonnollinen tilanne ja hyvä kuvakulma. Kuvattavat kuljettajat olivat oman työnsä ammattilaisia ja jotkut heistä ovat aiemminkin olleet kuvattavina sisäisiin tietoiskuihin ja opaskirjasiin. Tarkoitus oli kuvata vain oikeita toimintatapoja, eikä missään

nimessä näyttää väärää tapaa, ettei se jäisi vahingossakaan katsojan mieleen. Parhaaksi videoiksi valikoitui yleensä rauhallisin ja selkein materiaali, kuvaustilanteen sääolosuhteista riippumatta.

3 Tutkimus- ja tiedonhankintamenetelmät

Tutkimusstrategia valitaan tutkimuksen tarkoituksen pohjalta. Valinta ohjaa tutkimuksen metodeja, joilla pyritään tutkimuksen tavoitteeseen. (Hirsjärvi ym. 2013, 138.) Tarkoitus oli karvoittaa tapaustutkimuksellisesti ja empiirisesti Yritys X:n jäteautonkuljettajien työtä ja asennoitumista turvallisuutta kohtaan. Tärkeimmät tutkimusmenetelmät opinnäytetyön tutkimuksessa ovat puolistrukturoidut teemahaastattelut, osallistuva havainnointi ja puolistrukturoitu kysely pilottivideoista. Haastattelu ja havainnointi ovat selkeästi kvalitatiivisia menetelmiä, kun taas kysely voidaan mieltää kvantitatiiviseksi menetelmäksi. Nämä menetelmät vaikuttivat sopivan parhaiten tiedonhankintaan ja tutkimukseen, koska niillä saadaan paljon tietoa kuljettajien työstä, asenteista ja mielipiteistä.

Konkreettinen tutkimusaineisto on empiirisen tutkimuksen tekemisessä lähtökohta. Tutkimustulokset voidaan tehdä esimerkiksi havainnoimalla, joita voidaan mitata ja tutkia. (Jyväskylän yliopisto 2015.) Kvalitatiivisen tutkimuksen aineiston järjestäminen analysointia varten voi olla suuritoinen, jos esimerkiksi haastattelut litteroidaan, eli kirjoitetaan ylös sanatarkasti (Hirsjärvi ym. 2013, 222).

Aloitin tutkimuksen perehtymällä ensin internetistä löytyviin turvallisuusvideoihin, joita analysoin - lähinnä pohdin - oman kokemukseni pohjalta. Videoita katsoessani yritin asettua jäteautonkuljettajan turvakenkiin ja ajatella katsovani niitä autossa työn lomassa. Pilkoin videot mielessäni osiin, kuten tekstiin, ääneen, sisältöön ja kiinnitin huomion myös videon pituuteen. Arvioin näitä yhdessä ja erikseen saadakseni selville videoiden hyvät ja mahdollisesti toimimattomimmat osiot. Turvallisuusvideoiden katsominen oli hyvä perehdytys aiheeseen, kun tavoitteena oli tehdä turvallisuusvideoita Yritys X:n käyttöön.

Puolistrukturoitu teemahaastattelu on yleisesti tunnetuin kvalitatiivinen menetelmä. Haastattelua voidaan helposti muokata vastaajan ja tilanteen mukaan vaikkapa nopeuttaen tai kysyen syventäviä kysymyksiä. Kysymykset voidaan kysyä tilanteeseen sopivassa järjestyksessä ja tarkentavilla kysymyksillä saadaan tarvittavaa lisätietoa ennalta tuntemattomasta aiheesta. Haastateltava saa kertoa aiheesta omin sanoin, kertoen joskus paljon enemmän, kuin on kysyttyään. Tämä voi olla haastattelijalle erityisen tarpeellista tietoa, kun halutaan saada selville sosiaalisista normeista poikkeavia tai arkoja aiheita. Haastattelun eduiksi voidaan katsoa, että haastattelija voi nähdä myös kysymysten aiheuttamat reaktiot, jotka jäävät kyse-lyssä huomaamatta. (Hirsjärvi ym. 2013, 205-206.)

Teemahaastattelu tapahtui yksilöhaastatteluna, joka sopi erinomaisesti tilanteeseen, jossa olin itse tutustumassa kuljettajan työhön. Koska jäteautonkuljettajan työ oli itselleni tuntematon alue ja erittäin oleellinen osa toimivaa yhteiskuntaa, halusin saada mahdollisimman paljon tietoa itse työstä. Opinnäytetyön kannalta tavoitteeni oli tietenkin selvittää, mitkä asiat työturvallisuuden suhteen ovat tärkeitä ja kuinka kuljettajat suhtautuvat turvallisuuteen, ohjeistukseen ja turvallisuusvideoihin. Koska tarkoitus oli tehdä haastattelu samalla kun tutustuin työhön ja myös havainnoin sitä, laadin teemahaastattelun kysymykset etukäteen ja tulostin ne mukaani. Kuljettajien kyydissä ollessani haastattelin heitä kysymällä heidän asenteestaan työtä, turvallisuutta ja työturvallisuutta kohtaan. Kysyin miten he oppivat ja missä tilanteissa oppiminen tapahtuu parhaiten. Ymmärsin, että havainnointitilanne voi vaikuttaa kuljettajan käyttäytymiseen ja hän voi antaa todellista paremman kuvan itsestään, työstään ja yrityksestä. En kuitenkaan halunnut nauhoittaa keskusteluja, koska se olisi häirinnyt havainnointia ja olisin kuitenkin joutunut välillä pysäyttämään nauhurin metelin vuoksi, kun nousin autosta ja kiipesin taas auton kyytiin. Lisäksi arvioin nauhurin häiritsevän mukavaa jutustelua ja pelkäsin sen vaikuttavan negatiivisesti avoimeen ilmapiiriin.

Osallistuva havainnointi on hyvä tapa selvittää ihmisten toimintaa ja käyttäytymistä, mutta se koetaan työlääksi ja aikaa vieväksi. Havainnoinnin tulosten tallentaminen voi olla epävarmaa, jos havaintoja ei pystytä heti kirjaamaan ylös ja joudutaan tukeutumaan muistiin. Tällöin vaarana on muistaa havainnoijan omasta mielestä tärkeitä asioita paremmin, joka vaikuttaa tulosten objektiivisuuteen. Havainnoijan läsnäolon voidaan myös joskus katsoa vaikuttavan havainnoinnin lopputulokseen, kun tilanteessa on ylimääräinen tekijä eikä havainnoitava ehkä toimi kuten ilman havainnoijaa. Havainnoilla saadaan kuitenkin usein paljon hyvää tietoa ja laajempaakin aineistoa, kuin tarvitaan. (Hirsjärvi ym. 2013, 213-214.)

Sovin tapaamiset siten, että ne häiritsevät kuljettajien työpäivää mahdollisimman vähän. Yrityksen edustaja oli informoinut kuljettajia etukäteen kertoen haastattelujen ja havainnoinnin kuuluvan opinnäytetyön tiedonhankintaan. Jäteautonkuljettajien työn havainnointi oli informatiivista ja osallistuvaa havainnointia, jossa näin työn koko laajuuden ja myös siihen liittyvät riskit tai ongelmat. Seurasin kartonkiastioiden ja syväsäiliöiden tyhjentämistä pääsääntöisesti pientalo- ja pienkerrostaloalueilla. Havainnoin kummallakin kerralla kuljettajan toimintaa ja vertasin sitä hänen kertomiinsa asioihin, kuten autoon nousemista, turvavyön käyttöä ja jäteastioiden siirtämistä. Havainnoin kuljettajan ajotapaa, suuntavilkun käyttöä ja muun liikenteen huomioimista. Välillä tein tarkentavia kysymyksiä.

Havainnoinnin tukena käytin haastattelun kysymyksiä, enkä laatinut erillistä listaa havainnoitavista asioista. Jouduin pitkälti luottamaan muistiini ja mielessäni syntyneeseen vaikutelmaan havaintojen ja kuljettajan kertomien toimintatapojen vastaavuudesta. Työn havainnointia syvensi kuljettajien työtehtävien selittäminen ja havainnollistaminen esimerkein. He kertoivat myös syyn, minkä vuoksi joissain tilanteissa toimitaan juuri tietyllä tavalla. Kun

ymmärsin syyn toimintatapaan, pystyin havainnoimaan tilannetta seuraavalla kerralla ja varmistamaan noudatettiin sitä. Havainnoinnin tueksi tein lisäkysymyksiä kuljettajille, jotka vastasivat hyvin johdonmukaisesti esittämiini kysymyksiini.

Kyselytutkimus on usein helppo ja nopea tapa kerätä tietoa usealta henkilöltä ja useista aiheita. Kyselylomake voidaan tehdä sähköisenä, jolloin vastauksetkin saadaan välittömästi tallennettua sähköiseen muotoon. Huono puoli kyselyssä on, että lomakkeen laatiminen on tehtävä siten, että vastaajat mieltävät kysymykset mahdollisimman samalla tavalla. Hyvän kyselylomakkeen tekeminen onkin haastavaa, ja kysymysten asettelu ja vastaustavan valinta voivat vaikuttaa vastausten laatuun. (Hirsjärvi ym. 2013, 195.)

Tein Google Formsilla kyselyn, jossa oli sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Jokainen video arvioitiin ensin samoilla monivalintakysymyksillä, joilla pisteytin vastaukset. Lisäksi käytin jokaisen videon arvioinnin jälkeen myös avoimia kysymyksiä, jotta vastaajat saivat antaa kommentteja ja ilmaista omia mielipiteitään kustakin videosta. Kuva kyselylomakkeesta ja kaikki kysymykset vastauksineen löytyvät liitteistä kaksi ja kolme.

Analysointi tapahtuu yleensä aineiston keräämisen jälkeen, mutta koska aineistoa kerätään rinnakkaisesti tai useissa osissa, sitä voidaan tehdä työn edetessä. Etenkin jos aineistoa ei kerätä lomakkeilla tai muuten strukturoidusti, kannattaa se kirjata ylös mahdollisimman pian, jotta se pysyy muistissa. (Hirsjärvi ym. 2013, 223.) Analysointitapoja on monia ja laadullisessa tutkimuksessa tämä onkin yleensä vaikein osio. Tämän tutkimuksen tulosten analysoinnissa ei ole järkevää käyttää esimerkiksi diskurssianalyysiä, joka keskittyy lähinnä kielenkäyttöön, jonka vuoksi sitä käytetäänkin usein kasvatustieteissä. (Hirsjärvi ym. 2013, 224-225.)

Käytän tutkimuksen haastattelujen ja havainnointien analysointiin lähinnä ymmärtävää tapaa, josta pyrin tekemään johtopäätökset. Olen kirjoittanut auki haastattelut ja havainnoinnin suhteellisen vapaasti, mutta tuonut anonyymeinä pidettävien kuljettajien mielipiteet esiin mahdollisimman tarkasti. Vertaan kuljettajien toimintaa havainnoimalla ohjeistuksen suositamiin ja heidän haastatteluissa kertomiinsa toimintatapoihin. Havainnot ja haastattelut tukevat toinen toisiaan ja ovat osin vaikeasti erotettavissa. Tämä vaikeuttaa myös niiden analysointia.

Videoiden arvioitukyselyn strukturoidun osion vastaukset pisteytin ja tein niistä erillisen koosteen. Tämän voi mieltää tutkimuksen kvantitatiivisena osana analysoinnin perustuessa numeerisiin arvoihin. Kyselyssä jokaisen videon numero ja nimi oli järjestyksessä ja jokainen video arvioitiin samoilla kysymyksillä. Monivalintakohdassa arviointikriteerit olivat yksinkertaisuuden vuoksi hyvä, keskinkertainen ja huono. Hyvä-vastauksesta annoin tuloksia analysoidessa kolme (3) pistettä, keskinkertainen-vastauksesta yhden (1) ja huonosta nolla (0) pistettä. Täydet pisteet kustakin osiosta oli 15 pistettä ja kun osioita oli seitsemän, koko videon maksimipisteet olivat 105. Pisteyttämällä vastaukset sain videot paremmuusjärjestykseen

kokonaisuuden osalta. Halusin selvittää katsojien mielipiteet eikä tutkimuksen kannalta ollut olennaista tehdä syvempää analyysia.

Tutkimuksen tuloksista pyritään laatimaan synteesejä, joilla vedetään yhteen tulosten pääkohdat ja niistä saadaan vastaukset tutkimusongelmiin tai kysymyksiin. Synteeseistä päädytään pohtimalla johtopäätöksiin, joilla voi olla laajempikin merkitys, kuin tutkimuksen tuloksilla. Pääsääntöisesti yritetään löytää tutkimuksen ongelmien olennaiset vastaukset. (Hirsjärvi ym. 2013, 230.)

Tutkimuksen aihe on löytää keinot tehdä selkeitä turvallisuusvideoita, joilla voidaan parantaa Yritys X:n työturvallisuutta. Videoiden jakaminen etenkin ajotietokoneen ja infotelevision kautta kuljettajien nähtäväksi voisi lisätä turvallisuutta. Yrityksellä on videoiden tekemiseen ja jakamiseen tarkoitettut välineet ja ohjelma. Videot tulee vain ottaa aktiivisesti ja johdonmukaisesti käyttöön turvallisuustyössä. Lisäksi tarvitaan tapa tehdä yksinkertaisia videoita kuljettajille tärkeistä aiheista. Videoiden tekemisen helpottamiseksi ja käytettävyyden lisäämiseksi pyrin löytämään kaavan pedagogisten ja Yritys X:n käyttöön sopivien turvallisuusvideoiden tekemiseen.

3.1 Turvallisuusvideoihin perehtyminen

Internetissä jaetaan monella sivustolla työturvallisuuteen ja turvallisuuden opettamiseen tarkoitettuja videoita. Työsuojeluvaltuutettu.fi ja Työturvallisuuskeskuksen sivuilta katsoin esimerkiksi kuljetukseen ja lastaamiseen sekä yleisiin turvallisuusaiheisiin tehtyjä videoita. Myös monet yksityisille yrityksille tehdyt turvallisuusvideot löytyvät YouTube-palvelusta ja ovat vapaasti katsottavissa.

Stora Enson Rahat tai henki -video (2017) on ulkoasusta päätellen tuotettu isolla budjetilla, jonka vuoksi se onkin mieleenpainuva ja herättävä teos. Kertojana toimii Vares-näyttelijä Antti Reini ja video alkaa korttipelipöydässä. Näytetään kohtauksia tehtaalta ja työstä, joissa tapahtuu jokin tapaturma, joka onneksi häivytetään mustaan ruutuun ja katsoja saa kuvitella loput. Aina palataan korttipeliin - bluffaamiseen ja hyvään onneen, joihin työturvallisuudessa ei kannata panostaa. Tämä video on lähes seitsemän ja puoli minuuttia pitkä ja kertoo turvallisuudesta yleisellä tasolla. Raflaavat kohtaukset ovat perusteltuja ja ne toimivat hyvin, vaikka joillekin ne voivat aiheuttaa ahdistusta. Samasta videosta on tehty englanninkielinen versio, joka on pilkottu muutamaan osaan, mikä tekee sen helpommin katsottavaksi.

Työturvallisuuskeskuksen sivulla olevassa ”Kontin ja junanvaunun avaaminen ergonomisesti oikein”-videossa (2019b) näytetään ihmisiä tekemässä työtään. Välillä työfysioterapeutti kertoo tärkeitä asioita ergonomiasta ja väärin toimimisen mahdollisista seurauksista. ”Turvallisesti kaukoliikenteessä” -videossa kuvataan linja-autonkuljettajaa työssään. Videossa kertoja tuo esiin työnkuvan moninaisuuden lastauksineen, ihmisten kanssa toimimiseen ja muun

liikenteen seassa isolla autolla ajamiseen. Kertoja muistuttaa työturvallisuusriskeistä ja oikeista toimintatavoista niiden vähentämiseksi. Välillä kuvataan linja-auton kuljettajaa muistuttamassa levon ja ruokavalion merkityksestä. Videoon oli lisätty tekstiä tuomaan taukoa ja muistuttamaan aiemmin kerrotuista aiheista. Videon lopussa lueteltiin tekstinä esimerkkejä tapahtuneista työtatapaturmista. (Työturvallisuuskeskus 2019c.)

Edellä mainitut videot olivat mielestäni tietoisuiksi liian pitkiä ja hidastempoisia. Joissain soi erikoinen teknomusiikki taustalla, mikä lähinnä ärsytti ja häiritsi keskittymistä. Jos videota ei voikaan jostain syystä katsoa äänen kanssa, suurin osa sisällöstä voi jäädä ymmärtämättä. Itseäni häiritsi, jos ääni ja tekstitys eivät olleet synkronoitu. Pitkät videot voivat toimia perehdytyksenä uusille työntekijöille, jos heille annetaan aikaa katsoa videot rauhassa läpi ja tarvittaessa muutama kertaan. Lyhyiksi tietoisuiksi niistä ei todellakaan ole, jos ne ovat yli kolme minuuttia pitkiä. Osa videoista oli jopa yli kymmenen minuuttia pitkiä.

Tapaturmapäivän (2016) työturvallisuusvideo kiirettä vastaan on mustavalkoinen ja videon taustalla lapsi laulaa ”hoppu poppu hoppu”. Videossa mies kantaa laatikkoa, liukastuu, leikkaa itseään mattoveitsellä, tiputtaa laatikon varpaille ja satuttaa selkensä puhuen samalla puhelimeen. Kriittisissä kohdissa ruudun peittää sarjakuvamaisesti värikäs teksti ”Auts!” tai ”Aijajai!” Lopussa kerrotaan työtatapaturmia tapahtuvan vuodessa yli 230.000 ja niistä suurimman osaan syynä on kiire. Mielestäni tämä 35 sekuntia kestävä video oli yksinkertaisuudessaan ja iskevyydessään erinomainen. Lapsen ääni muistuttaa omista lapsista tai lapsenlapsista, jotka useimmille luovat vahvan tunneyhteyden perheeseen ja aiheuttaa monelle henkilökohtaisen assosiaation.

Hyvien turvallisuusvideoiden löytäminen ilmaiseksi on vaikeaa. Videot olivat usein liian pitkiä ja ne olivat tehty liian tarkasti kuvaamaan jotain yksityiskohtaista työtehtävää tai ne soveltuvat vain tietyn yrityksen toimialaan. Yleisiä ja kaikille sopivia videoita ei löytynyt. Ehkä jokainen organisaatio haluaa tehdä juuri omaan yritykseen sopivan ja omalle henkilöstölle suunnatut videot. Uuden yrityksen turvallisuustyö voisi olla helpompaa aloittaa näyttämällä yleisiä turvallisuusaiheisia videoita, jotta kaikkien ei tarvitse keksiä pyörää uudelleen.

3.2 Kuljettajien työn havainnointi ja haastattelut

Toimeksiantaja halusi pitää kuljettajat anonyymeina. Sen vuoksi esitän haastattelujen ja havainnoinnin tulokset niin, ettei ketään heistä voi erikseen tunnistaa. Tutustuin ensin kartonki-autonkuljettajan työhön talviaikaan. Kuljettaja joutui päivän aikana peruuttamaan usein erittäin kapeaa väylää ja joskus jopa ylämäkeen. Näkyvyyttä heikensivät pysäköidyt autot, puut ja rakennukset. Talvella liukkaus rajoitti auton ajamista katoksen läheisyyteen, jolloin jäteastiaa piti siirtää pitkiä matkoja lumisella asfaltilla ja lumikinosten yli. Autoa ei saa pysäyttää lumiseen mäkeen, koska renkaiden lämpö sulattaa lumen, jolloin auto voi valua jäämäkeä

alas renkaiden pidon hävitessä. Koska kohdealueet ovat kilpailutettu vuosiksi kerrallaan, ne tulevat kuljettajille tutuiksi, jolloin vaarallisiin paikkoihin osaa varautua myös eri säällä.

Vanhojen rivitaloasuinaluiden roskakatokset voivat olla sijainniltaan erikoisia tai ne on suunniteltu huonosti. Tällöin autoa ei saa lähelle vaan astiaa joutuu kuljettamaan kauas, ylä- ja alamakeen tai korkeiden kynnysten yli. Vanhoissa jätehuoneissa tai -katoksissa ei ole tilaa nykyisin tarvittaville lukuisille kierrätysastioille, jolloin kuljettaja joutuu ensin siirtämään muita astioita saadakseen siirrettyä oikean astian ulos, koska astiat on pakattu vieriviereen. Katosten lukitut ovet eivät pysy teljettyinä auki, vaan hidastavat ja aiheuttavat jopa vaaratilanteita tulessa heiluessaan. Joidenkin taloyhtiöiden jätekatokset ovat erityisen siistejä ja toimivia, mutta joissain paikoissa kuljettaja joutuu koukistelemaan virheellisen lajittelun tai huolimattomuuden takia. Joissain paikoissa jätteitä ei yleensä viitsitty laittaa astiaan vaan ne heitettiin usein lattialle.

Toinen havainnointi oli huhtikuisena lämpimänä päivänä, jolloin olin sekajätteiden syväsäiliöitä tyhjentävän kuljettajan kyydissä. Autossa oli käsiohjattava nosturi, jossa oli koukku ja vaaka. Auto ajettiin säiliön jommallekummalle puolelle siten, että nosturin puomi ei osu valaisinpylväisiin, katoksiin tai puihin. Auton seisontatuet laskettiin, ettei auto kallistu painavaa taakkaa siirrettäessä. Nosturin koukku ohjattiin syväsäiliön luokse, kiinnitettiin ripustimiin ja syväsäiliön metrien mittainen pussi nostettiin ylös säiliöstä. Vaa'an lukema otettiin ylös, pussi siirrettiin auton perässä olevaan säiliön päälle, pussi avattiin vetämällä sulkijanarusta ja roskat putosivat auton säiliöön. Tämän jälkeen pussi tuotiin takaisin, sulkijanaru kiristettiin kiinni, loppu naru kerittiin vyyhdiksi ja asetettiin sille varattuun paikkaan. Lopuksi säkki laskettiin säiliöön. Autossa jätteen paino kirjattiin ajotietokoneen muistiin ja matka jatkui.

Samalla alueella oli usein samankaltaisia jäteastioita, jos alue oli suunniteltu ja rakennettu samaan aikaan. Tämän auton alueella oli paljon uudehkoja asuinalueita, joissa kaikissa on sekajätteille syväsäiliöt, jolloin ne ovat luonnollisesti saman jäteauton reitillä. Uudet alueet oli suunniteltu siten, että jäteastioille pääsi ajamaan suoraan ja samaa reittiä, eikä juurikaan tarvinnut peruuttaa. Puita oli istutettu paikkoihin, joka vaikeutti nosturin käyttöä.

Astioiden tyhjennys ei juurikaan vaadi kuskilta voimaa, koska jäteastioissa on isot kääntyvät pyörät ja etenkin pahvinkeräysastiat ovat kevyehköjä. Biojäteastiat ovat paljon painavampia ja niiden kanssa joutuu käyttämään enemmän voimaa. Astiat siirretään auton takaosaan, josta nosturi nostaa ja kippaa sisällön auton säiliöön. Työntämisestä ja vetämisestä tai astioihin kurottelusta aiheutuu eniten venähdyksiä ja raajojen vääntymisiä. Syväsäiliöiden tyhjenyksessä apuna on ohjattava nosturi ja eniten voimaa vaativa osuus on kiristää säiliön säkin pohjan sulkeva naru tarpeeksi kireäksi. Muuten työ on suhteellisen siistiä ulkona oloa, johon pukeudutaan sään mukaisesti ja hanskat pidetään aina kädessä.

Oikeista työtavoista ja -asunnoista sekä ergonomiasta on paljon ohjeistusta kirjallisesti ja niistä muistutetaan säännöllisesti työturvallisuuspäivillä ja palaverissa. Puhdytys ja työn seuraaminen on tärkeää uusien kuljettajien kohdalla, mutta parhaiten työn oppii tekemällä. Jäteautonkuljettajat tekevät kymmentuntisia työpäiviä, he voivat suunnitella reitin suhteellisen vapaasti ja pitää ruoka- tai kahvitaot itselleen sopivassa aikataulussa. Tavoitteena on tyhjentää auton jätesäiliö päivän päätteeksi, jotta se ei vielä turhaa aikaa tai polttoainetta. Jos keliolosuhteet, kuten lumen aurauksen ongelmat, hidastavat aikataulua, ne pyritään kuromaan umpeen seuraavina päivinä.

Kohteiden turvallisuus-, siisteys- tai lajitteluongelmista sekä hiekoituksen tai aurauksen puutteista ilmoitetaan välittömästi ajotietokoneen reittiohjelmaan. Ilmoitukseen valitaan ongelman syy oletuksena olevista vaihtoehdoista. Jos sopivaa vaihtoehtoa ei ole valmiina, ongelma selitetään kirjoittamalla se omin sanoin. Ongelmiin puututaan yleensä nopeasti, mutta esimerkiksi asukkaiden huolimattomuutta ja jätteiden väärää lajittelua on vaikea saada muuttumaan.

Työn satunnaisesta hektisyydestä huolimatta kuljettajat vaikuttivat tyytyväisiltä työhönsä. He osasivat peruuttaa ahtaisiin paikkoihin, huomioivat muun liikenteen ja käyttäytyivät muutenkin ammattimaisesti ja turvallisesti. Itse laitoin turvavyön aina automaattisesti kiinni autoon istuessani. Kuljettajien ei tarvitse kiinnittää turvavyötä ajaessaan lyhyen matkan hitaasti seuraavaan kohteeseen. Lyhyitä siirtymiä oli paljon, minkä vuoksi turvavyön avaamisen ja kiinnittämisen vapaaehtoisuus näissä tapauksissa vaikuttaa perustellulta.

Molemmat kuljettajat olivat rauhallisia ammattilaisia ja heidän kanssaan pohdimme myös uusien, kokemattomampien kuljettajien asenteita turvallisuutta kohtaan. Heidän mukaansa kokeneet kuljettajat ymmärtävät, että kiirehtiminen ei yleensä auta, vaan korkeintaan aiheuttaa stressiä. Joissain tapauksissa nuoret kuljettajat voivat unohtaa ilmoittaa pienistä ruheista autossa ja loman jälkeen huomataan puutteita esimerkiksi tuuraajien tavassa sitoa syyssäiliöiden suljinnarut huolimattomasti. Joskus tuuraajan jälkeen säiliön pussin sisältö on jopa tippunut säiliön sisälle, jolloin pitää pyytää pesuauto paikalle siivoamaan sotkut. Tästä aiheutuu ylimääräisiä kustannuksia Yritys X:lle.

Kysyin kuljettajien näkemystä yrityksen työturvallisuuskulttuurista ja he kokivat sen hyväksi. Turvallisuuteen on heidän mielestään panostettu paljon. Molemmat kuljettajat kävivät säännöllisesti varikolla noutamassa ja palauttamassa auton, jolloin he näkivät tiedotuksia myös taukotilan seinällä. Taukotilan infotelevisiossa näytetään turvallisuusasioiden lisäksi paljon muitakin työhön ja työpaikkaan liittyviä tiedotteita ja ilmoituksia, jolloin turvallisuustiedotteet eivät kuljettajien mielestä erotu riittävästi.

Hyvään turvallisuusvideoon pystyy kuljettajien mielestä samastumaan, jos aihe on konkreettinen ja herättävä. Jopa konkarikuljettajat löytävät uuden tavan huomioida asioita tai

havahtuvat ajattelemaan eri tavalla. Video ei saa olla liian pitkä, jotta sen jaksaa katsoa, mutta myös toisto on heidän mielestään tärkeää. Videot voivat olla ärsyttäviä kuin jotkut TV-mainokset, mutta samoja keinoja voidaan käyttää turvallisuusvideoissa; toistoa, kerrontaa ja herättämistä.

Eniten riskejä heidän mukaansa aiheuttavat pienet kolhut roskakatosten ja -astoiden lähitöllä. Kolhujen välttämiseen auttavat keskittyminen ja kokemus kohteiden erityispiirteistä. Joskus riskejä aiheuttavat nuoret kuljettajat kiirehtimällä ja toisinaan aliurakoitsijat, jos heiltä ei ole perehdytetty, kuten Yritys X:n omia kuljettajia. Jos kuljettajat eivät tunne kohteiden kaikkia yksityiskohtia, he eivät osaa ottaa huomioon vaarallisimpia paikkoja. Mielestäni vaikuttaa, että kuljettajien tärkeimpiä ominaisuuksia ovat rauhallisuus ja muiden huomioonottaminen.

Kuljettajat kertoivat, että myös oikeista elintavoista, kuten levosta, ruokailun säännöllisyydestä ja monipuolisuudesta, levon määrästä, veden juomisesta ja fyysisen kunnon ylläpitämisestä on ohjeistusta ja niistä myös muistutetaan välillä. Näistäkin aiheista voisi tehdä heidän mielestään lisää videomuistutuksia, jotta tärkeät perusasiat pysyisivät kuljettajien mielessä.

3.3 Kysely pilottivideoista

Turvallisuusvideoiden arviointipalaverissa katsottiin viisi erilaista pilottiversiota. Tilaisuuteen oli kutsuttu muutamia yrityksen työntekijöitä ja sen lisäksi yksi kuljettaja katsoi videot ja vastasi kyselyyn etänä. Katsojat saivat osallistua tilaisuuteen, jos sen ajankohta ja sisältö sopivat heille. Vastauksia sain kokonaisuudessaan viisi kappaletta. Lähetin videokanavan ja kyselyn linkit sekä osallistujille että kahdelle kuljettajalle sähköpostilla. Vastaukset kirjattiin kyselyyn linkin kautta, jolloin ne saatiin suoraan sähköiseen muotoon, josta ne oli helppo muokata taulukoksi.

Arvioitavat kysymykset koskivat videon pituutta, sisältöä, äänen voimakkuutta (puhe, musiikki), tekstin kokoa, väriä ja taustaa, tekstin fonttia sekä videon alkua ja loppua (intro ja outro). Jokaisen videon jälkeen oli avoin vastauskenttä, missä kysyttiin mitä hyvää tai parannettavaa videossa oli. Avoimien kysymysten vastauksia en pisteyttänyt. Lopussa oli yleisiä avoimia kysymyksiä, kuten mikä videoista oli vastaajan mielestä paras ja miksi sekä mistä muista aiheista olisi tärkeää tehdä video? Kukin video näytettiin tilaisuudessa kahdesta kolmeen kertaa, jonka jälkeen videot arvioitiin. Seuraavissa kappaleissa esittelen viiden videon pääpiirteet ja vastaajien näkemykset niistä. Kaikki kyselyn kysymykset ja vastaukset löytyvät liitteestä kaksi.

3.3.1 Video 1: Suojalasit 1

Ensimmäinen video perustuu kuvaan kuljettajan silmästä, johon roiskahti pesuainetta jäteastiatia pestessä. Video on tosiasiaa kuvattu valokuvasta, joka on otettu kuljettajan silmästä

tuntien silmähuuhtelun ja sairaalassa käymisen jälkeen. Kyseessä on siis aito tilanne, mutta silmä ei tietenkään ollut enää kuvaa otettaessa niin punainen, kuin heti tapaturman tapahtuttua. Kuvan käyttämiseen saatiin lupa kuljettajalta.

Videossa ei ole puhetta vaan taustalla soi yrityksen tunnusmusiikki. Videoon on lisätty kaksi eri tekstiä: ”Jäteastia pestessä silmään voi roiskahtaa astianpesuainetta” ja ”Muista käyttää suojalaseja!!!” Video on rauhallinen, koska siinä on vain kaksi tekstiä ja se kestää 27 sekuntia, josta intro ja outro vievät yhteensä yksitoista sekuntia.

Kuva 1: Video 1: Suojalasit 1

Video sai vastaajilta vähiten pisteitä eli 93. Videon sisältö arviottiin videoista heikoimmaksi laadultaan seitsemällä pisteellä. Myös fonttia pidettiin jokseenkin huonona valintana. Muilta osin video sai arvosanan hyvä. Parannettavia asioita mainittiin muutamia, kuten ehdotettiin suojalasien näyttämisen videossa sekä pyydettiin lisäämään kuljettaja videoon, jossa hän laittaa suojalasit päähänsä ja nostaa peukun pystyyn. Mainittiin myös, että jäteastiasta voi lentää silmille muitakin asioita tai esineitä. Tämä on erinomainen huomio ja pitää paikkansa, kun pestään esimerkiksi metallin- tai lasinkeräysastioita.

3.3.2 Video 2: Suojalasit 2

Toinen versio suojalasien käytöstä sisältää uuden tehosteen, eli mustan taustan. Video on 33 sekuntia pitkä ja taustalla soi yrityksen tunnusmusiikki. Video alkaa kuvalla kuljettajan punoittavasta silmästä, tekstinä lukee ”Astian kannesta roiskahtanut pesuaine voi aiheuttaa” ja jatkuu seuraavalla tekstillä: ”silmän punoitusta, kutinaa, kirvelyä ja jopa...”. Tämän jälkeen musiikki hiljenee ja mustalla ruudulla lukee vain: ”sokeuden”. Seuraavaksi musiikki jatkuu ja ruutuun tulee teksti: ”Käytä suojalaseja!”, jolla pyritään herättelemään katsojaa ajattelemaan jopa sokeutta, mikä voi aiheutua silmään roiskuneesta pesuaineesta. Tämän vuoksi autossa tulee myös pitää silmähuuhdetta saatavilla, jotta ensihoito voidaan aloittaa heti. Silmähuuhde pelasti kyseisen kuljettajan pysyvältä silmävauriolta.

Kuva 2: Video 2: Suojalasit 2

Erilainen versio suojalasiä käyttämisestä sai hieman paremmat pisteet, eli 95. Sisältö arvioitiin paremmaksi, kuin edellisen videon. Fontista ei edelleenkään pidetty täysin, vaikka se sai myös paremmat pisteet. Alku ja loppu saivat kumpikin yhden keskinkertainen-maininnan. Parannettavat asiat olivat samat kuin edellisessä, eli roskia ja esineitä voi lentää astiasta painepesurilla pestäessä. Kommenteissa keuhuttiin dramatiikkaa ja muutama vastaaja pyysi lisäämään suojalasit videoon.

3.3.3 Video 3: Turvallisuushavainto 1

Kolmas arvioitava video kuvattiin ulkona jäteauton edessä. Kuljettaja muistuttaa videossa turvallisuushavainnon tekemisen tärkeydestä ja kertoo osoitteen, johon havainnon voi ilmoittaa. Tässä videossa on vain yksi tekstiosuus, jossa kerrotaan linkki turvallisuushavainnon kirjaamiseen. Teksti on kirjoitettu valkoisella fontilla tummennetulle taustalle. Videota kuvattaessa kuljettaja unohti ensin linkin loppuosan, ja jouduin editoimaan videosta pätkän pois, jossa sanoin sen hänelle. Tästä jäi pieni pykimä kuva- ja ääninauhaan, mutta sain häivytettyä sen melko hyvin pois. Koska videossa näkyy yrityksen auto logoineen ja kuljettajan voisi tunnistaa, en näytä videosta ollenkaan kuvia.

Turvallisuushavainto 1 -video sai 99 pistettä. Sisältö ei ollut arvioijien mielestä paras mahdollinen, kun yksi arvioi sen keskinkertaiseksi. Fontti miellytti melkein kaikkia, yhtä vastaajaa lukuun ottamatta. Videota kuitenkin keuhuttiin, koska siinä näkyi liikkuva ja puhuva ihminen. Videon alkuun toivottiin tekstiä yrityksen tavoitteesta tehdä tietty määrä turvallisuushavaintoja vuodessa ja muistuttamaan, että kaikkien panosta tarvitaan ja että jokaisen työntekijän turvallisuus on tärkeää. Lisäksi kaksi vastaajaa toivoi perusteluja, miksi turvallisuushavainto kannattaa tehdä, mikä oli mielestäni erinomainen huomio.

3.3.4 Video 4: Turvallisuushavainto 2

Erilainen turvallisuushavaintovideo syntyi, kun kuvasin alun perin koemielessä yrityksen toimipisteessä käytävällä käsipaperitelinettä, johon voi kompastua. Videossa kävelen ja lyön turvakenkäni telineen ulkonevaan jalkaan. Koska videossa ei näy henkilöä tai logoa, näytän siitä muutaman kuvan, joista toisesta on peitetty internetosoite. Molemmat tekstit ovat valkoisella fontilla tummennetulla taustalla.

Kuva 3: Video 4: Turvallsuushavainto 2

Neljäs video sai jälleen paremmat pisteet kuin edellinen ja lopputulos oli 101 pistettä. Tällä kertaa ainoastaan tekstin fontti sai yhden keskinkertainen-maininnan. Videon alku askarrutti muutamaa vastaajaa, koska sen intro olikin muista poikkeava. Tämä johtuu siitä, että introja ja outroja oli uutta ja vanhaa versiota. Aluksi minulle toimitettiin vanhat versiot, enkä huomannut päivittää tämän videon introa oikeaan versioon.

Kaksi vastaajaa toivoi videon alkuun tekstiä, että esimerkiksi kuvatun kaltaisesta tilanteesta kannattaa tehdä turvallsuushavainto. Videoon toivottiin lisää esimerkkejä muistakin aiheista, kuten jalan osuminen kulkutiellä olevaan esineeseen tai kompastuminen. Lisäksi muistutettiin, että turvallsuushavaintoja tulee tehdä sekä asiakaskohteissa että omalla hallilla, mikä on loistava huomio.

3.3.5 Video 5: Autoon nouseminen - kolmipisteote

Viimeinen arvioitava video muistuttaa nousemaan korkeaan autoon käyttäen kolmipisteotetta. Kolmipisteotteessa kehon paino varataan aina kolmen pisteen välille; joko molempien käsien ja toisen jalan tai molempien jalkojen ja toisen käden varaan (Maatalousyrittäjien eläkelaitos 2014). Kuljettaja nousee autoon käyttäen kolmipisteotetta, laittaa turvavyön kiinni ja sulkee oven. Tätä korostamaan olen lisännyt punaiset pyöreäkulmaiset neliöt käsien kohdalle, kun kuljettaja ottaa kiinni käsijohteista ja jalan kohdalle, kun hän laittaa sen askelmalle. Taustalla soi koko videon ajan yrityksen taustamusiikki. Teksti on valkoisella fontilla tummennetulla taustalla. Video kestää 27 sekuntia ja siinä on kolme tekstiä: kolmipisteote, muistutus turvavyön kiinnittämisestä ja hyvän työpäivän toivotus isoilla kirjaimilla. Videota ei voi näyttää tässä ollenkaan, koska siinä näkyy yrityksen auto logoineen ja henkilön vaatteista pystyy tunnistamaan yrityksen.

Viides video sai lähes täydet pisteet eli 103 pistettä 105:stä. Ainoastaan tekstin fontti sai arvosaksi keskinkertainen, kun kaikki muut osiot saivat arvion hyvä. Kommenteissa pyydettiin jatkoa videolle eli lisäämään siihen myös autosta laskeutumisen. Erityisesti ”Hyvää työpäivää!”

-toivotuksesta pidettiin. Laskeutumisen yhteyteen pyydettiin myös muistutusta katsoa, että poistuminen on turvallista ja huomioimaan laskeutuessaan ohi ajavat autot, joista voisi aiheutua vaaratilanne. Tästä videosta pidettiin selkeästi eniten ja kommentteissa videota kehuittiin tosi hyväksi.

4 Tulokset

Haastattelujen ja havainnointien tarkoitus oli saada käsitys jäteautonkuljettajan työstä. Havainnointi tuki haastatteluja ja kuljettajien toimintaa, joka oli ohjeistuksen mukaista. Työturvallisuuden katsottiin olevan kuljettajien mielestä hyvällä tasolla, mutta heidän mukaansa turvallisuusvideoille oli kuitenkin tarvetta. Kuljettajat kokivat videon hyvänä keinona jakaa turvallisuustietoa. Heidän mukaansa ajotietokoneen kautta jaettavat turvallisuusvideot ja tietoisuudet olisivat hyvä keino muistuttaa tärkeistä turvallisuuden eri teemoista. Lisäksi kausittaiset ja ajankohtaiset muistutukset nähtiin tarpeellisina.

Jäteautonkuljettajan työ vaatii kuljettajalta osaamista, malttia ja myös hyvää elämänhallintaa. Ison ajoneuvon kuljettaminen liikenteessä ja asuintalojen pihapiirissä, jossa liikkuu esimerkiksi havainnointikyvyltään rajallisia lapsia ja vanhuksia, vaatii valppautta. Työhön syntyy rutiineja, jolloin itsestään selvätkin asiat voivat unohtua. Kuljettajien mielestä terveellisistä elintavoista ja levon tärkeydestä on hyvä muistuttaa satunnaisesti. Nuorten ja uusien kuljettajien perehdytykseen kannattaa heidän mielestään panostaa monilla keinoilla, joista video nähtiin erityisen toimivana.

Internetistä löytyvät videot olivat usein pitkiä tai tehty vain tiettyä työnkuvaa tai yritystä varten. Jäteautonkuljettajille suunnattuja videoita olisi voinut käyttää jätteenkuljetusyrityksissä, mutta sellaisia en löytänyt. Vaikka turvallisuus ja työturvallisuus ovat yleisiä aiheita, jäteautonkuljettajien työhön näytti liittyvän paljon sellaisia tekijöitä, joita on hyvä korostaa juuri Yritys X:n kuljettajille.

Tietotekniikan ja videoiden käytöllä on selkeitä etuja, kuten kuvan, äänen ja tekstin yhdistäminen, joka tukee sisäistämistä. Oppiminen ei välttämättä ole sidottu aikaan tai paikkaan, sillä kukin voi katsoa videoita silloin, kun se heille parhaiten sopii. Kun tarvitsee käydä läpi jotain tiettyä kokonaisuutta, videoiden tallentaminen yhteen tietokantaan auttaa myös tiedon löytämisessä. Videoita voidaan jakaa myös alihankkijoiden ja tuuraajien käyttöön, jolloin heillä on mahdollisuus ottaa yrityskohtaiset tekijät huomioon. (Laitinen ym. 2013, 213-214).

Yritykseen sitoutuminen vaatii työyhteisön jäseniltä halua kehittää työtä ja työoloja. Usein se vaatii valmentavan esimiehen, joka näyttää esimerkkiä ja tukee työntekijöitä työssä oppimisessa. (Laitinen ym. 2013, 245). Videoiden yrityskuvaan ja henkilöihin samastuminen luo mennekeä, joka parhaimmillaan lisää myös turvallisuuden tunnetta ja työkavereista välittämistä. Kyselyyn vastanneiden mielestä videossa tuli olla aitoja ihmisiä Yritys X:n vaatteissa, mikä

helpottaa samastumista. Kyselyyn vastanneiden mielipiteet olivat lähes yksimielisiä ja sain heiltä hyviä kommentteja ja huomioita. Pisteytyksen jälkeen videot olivat paremmuusjärjestyksessä, jolloin parhaana pidetyn videon elementtejä kannattaa käyttää hyödyksi. Muiden videoiden parannettaviksi arvioidut elementit tulee ottaa huomioon uusien videoita tehdessä.

Kyselyn vastaukset on esitetty taulukossa 1 osioittain, josta näkyy selkeästi jokaisen videon parannettavat elementit. Korjattaviksi asioiksi nousivat tämän taulukon perusteella sisältö, tekstin fontti sekä alku ja loppu. Videoiden pituus oli kaikkien katsojien mielestä sopiva, eivätkä äänen voimakkuus, tekstin koko, väri tai tausta eivät olleet saaneet yhtään keskinkertainen-arviota. Näillä elementeillä on kyselyyn vastanneiden ilmeisen vähän merkitystä turvallisuusvideossa.

	Video 1	Video 2	Video 3	Video 4	Video 5	Tulos
Videon pituus	15	15	15	15	15	75
Videon sisältö	7	11	11	15	15	59
Äänen voimakkuus (puhe, musiikki)	15	15	15	15	15	75
Tekstin koko	15	15	15	15	15	75
Tekstin väri ja tausta	15	15	15	15	15	75
Tekstin fontti	11	11	13	13	13	61
Alku ja loppu	15	13	15	13	15	71

Taulukko 1: Kyselyn vastaukset pisteytettynä

Katsojat kaipasivat esimerkkejä erilaisista syistä, mitkä voivat aiheuttaa vaikkapa silmävamman astianpesutilanteessa. Myös turvallisuushavaintovideoihin kaivattiin esimerkkejä, jotta työntekijät ymmärtävät mistä aiheista niitä kannattaa tehdä. Hyvän videon tuli olla selkeä, se ei saanut olla liian pitkä ja siinä toivottiin olevan myös huumoria. Muita toiveita videoiden aiheiksi olivat esimerkiksi autosta laskeutuminen, astianpesuprosessissa astiasta mahdollisesti lentävät erilaiset roskat, muistutukset kuulosuojainten käytöstä ja varoitukset liukastumisesta. Vapaassa keskustelussa videoiden arvioinnin lomassa mainittiin lisäksi huumorin ja draaman käyttäminen viestin tehostamiseksi. Ehdotettiin myös sarjaa saman aiheen eri vaihtoehdoista. Sarjateemaa voisi hyödyntää esimerkiksi astianpesun yhteydessä pesijän naamalle mahdollisesti lentävistä erilaisista jätteistä ja turvallisuushavainnon aiheista.

5 Lopulliset videoalustat

Seuraavissa kappaleissa esittelen lyhyesti lopulliset videot, jotka ovat opinnäytetyön lopputulos. Neljää erilaista videoalustaa voidaan käyttää tulevaisuudessa uusien turvallisuusvideoiden tekemiseen. Videot perustuvat opinnäytetyön tutkimuksen tuloksiin, teoriaan ja jossain määrin myös omaan näkemykseeni ja tulkintaani. Lisäksi olen pyrkinyt ottamaan huomioon kyselyyn vastanneiden arviot, mielipiteet ja ehdotukset, joita käytän videoissa mahdollisuuksien mukaan lisäämään sisällön informatiivisuutta tai johdonmukaisuutta.

Jokainen video alkaa introlla, jossa soi intron oma teemamusiikki. Tämän jälkeen ruudulle ilmestyy valkoiselle pohjalle Tietoisku turvallisuudesta -otsikko, jonka alla lukee videon nimi mustalla tekstillä. Valkoisesta ruudusta häivytetään esiin videon varsinainen sisältö. Lopuksi sisältö häivytetään outroon, joka päättää jokaisen videon. Kaikkien videoiden tekstit on kirjoitettu käyttäen saman kokoista valkoista fonttia tummennetulla taustalla.

5.1 Videoalusta 1: Kolmipisteote

Ensimmäinen lopullinen video on paranneltu versio autoon nousemisesta, sillä nyt siihen on yhdistetty myös autosta laskeutuminen. Kolmipisteotetta on edelleen korostettu punaisilla neliöillä sekä noustessa autoon että laskeutuessa autosta. Positiivista huomioita saanut hyvän työpäivän -toivotus on keskitetty ja se on kirjoitettu isoilla kirjaimilla. Samaa teemaa jatkaen autosta poistumisen jälkeen on myös lisätty hyvää kotimatkaa -toivotus samassa muodossa.

Video kestää kokonaisuudessaan 38 sekuntia, josta intro ja outro vievät edelleen yksitoista sekuntia. Nyt introssa ja outrossa käytetään niiden omaa ääniraitaa. Koska videossa ei ole ollenkaan puhetta, taustalla soi yrityksen tunnusmusiikki. Kokonaisuutena tämä video toimii erittäin hyvin, koska se jatkuu autosta laskeutumisella. Video on edellistä pidempi, koska sisältöä on enemmän, mutta alle minuutin pituisena se on edelleen kompakti ja riittävän lyhyt. Tästäkään videosta ei voi näyttää kuvia, koska se sisältää liikaa yrityksen paljastavaa materiaalia. En lisännyt videoon huomautusta muun liikenteen varomisesta, vaikka sitä toivottiin. Videossa on paljon informaatiota ja se on ehjä kokonaisuus. Ylimääräisen muistutuksen lisääminen olisi mielestäni sekoittanut sanomaa, vaikka se olisikin tärkeää. Tästä voisi hyvin tehdä oman videonsa.

Tätä videoalustaa voi hyödyntää perehdytys- ja opetusvideoiden tekemisessä. Kun videoon vaihdetaan kuvamateriaali, samaa rytmiä voi edelleen hyödyntää. Hyvän työpäivän- tai kotimatkatuotosten sijaan voi lisätä muita muistutuksia tai ohjeistuksia. Tässä käytetään teemana toistoa, kun ensin nousetaan autoon ja mennään töihin, jonka jälkeen laskeudutaan autosta ja lähdetään kotiin. Samalla teemalla videon voi tehdä ohjaamon siisteydestä, jossa kuljettaja laittaa ensin henkilökohtaiset tavarat niiden omille paikoilleen, jotta ne eivät lennähdä esimerkiksi äkkijarrutuksessa päin kuljettajaa ja aiheuta vahinkoa. Video voi jatkua palaamalla varikolle, jossa kuljettaja ottaa henkilökohtaiset tavaransa ja jättää auton siistinä seuraavalle kuljettajalle.

5.2 Videoalusta 2: Turvallisuushavainto

Uudessa turvallisuushavaintovideoissa käytettiin alkuperäistä materiaalia, jossa kuljettaja kertoo missä turvallisuushavainnon voi tehdä. Lisäsin videoon toiveiden mukaisia muistutuksia, kuten tavoitteen tehdä kolme turvallisuushavaintoa vuodessa sekä esimerkkejä havainnon aiheista ja kohteista. Muistutukset ovat valkoisella tekstillä mustalla taustalla.

Turvallisuushavainnon nettiosoite näkyy jokaisen tekstin alareunassa ja se jää vielä lopuksi näkyviin hetkeksi muun tekstin poistuessa. Tämä on mielestäni hyvä tehokeino.

Kuva 4: Videoalusta 2: Turvallisuushavainto

Videossa kuuluu kertojan ääni alkuperäiseltä videolta. Kun ruutu vaihtuu mustaksi, alkaa soida yrityksen tunnusmusiikki, mikä hiljenee lopuksi ja vaihtuu outron musiikkiin. Video on 32 sekuntia pitkä ja tekstit kestävät kolme sekuntia kukin. Valkoinen teksti mustalla ruudulla on yksinkertainen keino kertoa lisäinformaatiota. Jos tekstiä ei ehdi lukea kerralla, videon tummuus jää mieleen ja herättää katsomaan sen toisenkin kerran. Jos tekstit olisi laitettu liikkuvan kuvan päälle, se olisi mielestäni ollut sekavaa ja vienyt huomion sekä kuvasta että tekstistä.

Mustaa taustaa voi hyödyntää tulevaisuudessa videoissa muistuttamaan esimerkiksi erityisen tärkeistä aiheista. Kun henkilöstölle näytetään samankaltaisia videoita, he oppivat tunnistamaan niistä kaavan ja osaavat jo odottaa jotain tärkeää tai huomioitavaa sisältöä nähdessään mustan taustan. Tällainen video toimii hyvin esimerkiksi toimitilojen infonäytöillä, jolloin siitä voi keskustella kollegoiden kanssa ja kysellä ovatko muut tehneet havaintoja. Keskusteleminen aiheuttaa työntekijöille ehkä sosiaalista painetta, mikä voi kannustaa heidät tekemään turvallisuushavaintoja, jolloin tämä video on saavuttanut tavoitteen.

Tämä video toimii alustana muistutusvideolle, jossa sisältönä voi olla mikä tahansa aihe. Aiheena voi olla esimerkiksi muistutus ottaa nastalliset turvakengät kesäsäilöstä, kun syksy saapuu. Mustalle taustalle voi lisätä tekstiä, jossa varoitetaan mustasta jäädä, pakkasöistä tai liukastumisesta johtuvien tapaturmien määrästä viime vuosina. Näin videon rakenne pysyy samana, vaikka teema vaihtuu.

5.3 Videoalusta 3: Ajoonlähtötarkastus

Auton ajoonlähtötarkastuksesta kertovan videon tarkoitus on toimia perehdytyksenä uusille kuljettajille. Video on 137 sekuntia pitkä, koska se sisältää paljon muistettavia aiheita ja vaihteita. Ensin kuljettaja käynnistää videossa auton, kertoo tarkistettavat asiat ja kiertää auton

ympäri potkien renkaita, tarkastaen majakat ja pakkaajan sekä valojen toiminnan. Jokainen vaihe on myös tekstitettyä, sillä auton ääni kuuluu melko voimakkaana taustalla ja melkein peittää kuljettajan äänen.

Jos auton äänen olisi saanut hieman vaimeammaksi, kuljettajan ääni olisi kuulunut paremmin. Valitettavasti ääninauhalta ei saa erotettua puhetta ja auton ääntä, jolloin toista olisi voinut voimistaa ja toista hiljentää. Video on mielestäni kuitenkin toimiva ja muistuttaa tärkeästä aiheesta. Tarkastuksen lopuksi kuljettaja toteaa auton olevan valmis työhön ja tekstissä toivotetaan hyvää työpäivää. Tarkastuksen tavoite on nimenomaan varmistaa auton toiminta, joka mahdollistaa turvallisen ja hyvän työpäivän. Valitettavasti tässäkin videossa on niin paljon yrityksen identifioivaa materiaalia, että siitä ei voi näyttää yhtään kuvaa.

Tämä video toimii alustana esimerkiksi pidemmille perehdytysvideoille, joiden sisältö voi olla mikä tahansa laajempi kokonaisuus. Tärkeintä on tekstittää videon sisältö vastaamaan kuvaa. Lopussa voi olla myös erilaisia toivotuksia tai huomiota, joilla tehostetaan videon sisältöä ja muistutetaan kuljettajan vastuusta tehdä tietyt asiat, jotta varmistetaan työpäivän turvallisuus. Alustaa hyväksikäyttäen voi tehdä videon esimerkiksi suojavarusteiden käyttämisestä, terveellisten elintapojen merkityksestä työkykyyn tai käydä läpi jonkin tapaturmaan tai onnettomuuteen johtaneen tapahtumaketjun.

5.4 Videoalusta 4: Jäteastian siirtäminen ja tyhjennys

Viimeinen video on lyhyt talvinen muistutus perustyön, eli jäteastian siirtämisen ja tyhjentämisen neljästä eri vaiheesta, joissa tapahtuu eniten pieniä työtapaturmia. Ensimmäin muistutetaan kiinnittämään jätekatoksen ovet, jotta ne eivät pauskaudu esimerkiksi tuulen voimasta kuljettajaa päin. Seuraavaksi opastetaan työntämään täysi astia, koska vetämällä painavaa, täyttä astiaa aiheutetaan paljon olkapäävammoja. Tyhjennysvaiheessa muistutetaan pysymään auton ja astian sivulla, jotta kansi tai astia eivät lennähdä kuljettajaa päin. Tyhjiä astiaa voi myös vetää, koska tyhjänä moderni astia on sen verran kevyt, että olkapäät eivät rasitu kohtuuttomasti.

Kuva 5: Jäteastian siirtäminen ja tyhjennys

Video on hieman yli puoli minuuttia pitkä, mutta siinä muistutetaan monesta tärkeästä asiasta. Talvinen video on raikas ja värikykseltään erilainen. Tähän videoon päädyin, koska kuulin olkapäävammojen määrän kasvaneen viime aikoina jonkin verran. Havaittuihin ongelmiin kannattaa reagoida välittömästi, jotta niihin voidaan vaikuttaa videon voimin ja välttää sairauksia. Jos yksikin tapaturma tai työkyvyn menettäminen voidaan välttää, tämäkin video on ansainnut olemassaolonsa.

Samalla kaavalla voidaan kuvata muitakin perusaiheita, joissa on erilaisia vaiheita, kuten jäteastian pesemistä, jossa toimitaan tietyssä järjestyksessä ja käytetään erilaisia työvälineitä. Tekstitys korostaa kutakin vaihetta ja selittää miksi näin tulee toimia. Tämä alusta koostuu neljästä osiosta, mutta niitä voi tarpeen tullen myös vähentää tai lisätä. Sarjamaisuudella tätä alustaa hyväksikäyttäen saa tehtyä monta erilaista videota perusprosesseista.

6 Johtopäätökset

Työvoimavaltaisissa ammateissa, kuten jätteenkuljettaminen ja jätteenkäsittely, korostuvat työturvallisuuden tärkeys ja työntekijöiden pysyminen terveenä. Sairauspoissaolot aiheuttavat työajan menetyksiä, tuuraamista, pikaisesta perehdytyksestä johtuvia tapaturmia ja kiireestä seuraavaa sekaannuksia. Mielestäni kaikki keinot lisätä turvallisuustietoutta, parantaa perehdyttämistä ja välttää sairauspoissaoloja työtapaturmien takia, ovat tarpeellisia ja perusteltuja. Tätä näkemystä tukee myös videoiden arviointitilaisuuden ilmapiiri, jossa turvallisuusvideot nähtiin todella tärkeinä ja toimivina.

Perehdytykseen ja työturvallisuuteen kannattaa panostaa, jotta ennaltaehkäistään sairauspoissaolojen aiheuttamia kuluja. Säästyneistä kuluista osan voisi käyttää turvallisuuden parantamiseen. Yritys tekee riskinkartoituksen, hallitsee riskejä omien laskelmien ja yrityksen turvallisuuskulttuurin pohjalta. Yritys panostaa vakavimpien ja taloudellisesti merkittävimpien riskien poistamiseen, ennaltaehkäisemiseen, siirtämiseen ja joskus jopa ottaa riskin tietoisesti lain puitteissa. (Työturvallisuuskeskus 2018.)

Yritys voi valita yhden tai useamman keinon parantaa työturvallisuutta käyttäen hyväksi myös nykyajan teknologiaa. Yritys X valitsi turvallisuusvideot turvallisuuden lisäämisen keinovalikoimaansa, koska niiden uskotaan vaikuttavan turvallisuuteen positiivisesti. Jokaisen tapaturman tai sairauspoissaoloon johtaneen havarin välttäminen on puhdasta säästöä. Videoilla annetaan mahdollisuus omaksua tietoa ja tuoda esiin tärkeitä havaintoja. Tällä varmistetaan, että eri tavoin oppivat ja työelämän eri vaiheissa olevat kuljettajat saavat samat tiedot. Videoiden näyttäminen ajotietokoneissa tuovat kuljettajat eri toimipisteissä samaan asemaan keskenään, sillä nyt kaikilla on mahdollisuus nähdä tietoisuuksia, vaikka he eivät kävisikään varikolla joka päivä.

Videot mahdollistavat tiedon jakamisen ja oikean toimintatavan välittämisen paremmin myös kuljettajille, joiden äidinkieli ei ole suomi. Työvoiman vapaa liikkuvuus tuo työmarkkinoiden käytettäväksi työntekijöitä muualta, myös kulttuureista, joissa työturvallisuutta ei vielä osata arvostaa. Työntekijöiden kielitaito ei ehkä aluksi riitä ymmärtämään kaikkea suomen kielellä. Videot voivat toimia myös välineenä kielen oppimisessa suomea opetteleville kuljettajille. Yksi vaihtoehto olisi tehdä videoita monikielisinä tai tekstittää ne monella kielellä, jotta kaikki työntekijät varmasti ymmärtävät oikeat toimintatavat.

Turvallisuutta ei voi erottaa muusta toiminnasta vaan se on otettava huomioon kaikessa toiminnassa (Laitinen ym. 2013, 37). Kun tavoite on tehdä turvallisuudesta jokapäiväinen osa työtä, sitä pitää mainostaa, siitä pitää muistuttaa ja sen tulee olla lopulta itsestäänselvyys. Jos turvallisuus koetaan hankalana ja aikaa vievänä, siitä voi olla helpompi luopua esimerkiksi kiireessä. Kun siitä tehdään olennainen ja itsestään selvä asia, josta ei jousteta, kukaan ei uskalla tai viitsi kyseenalaistaa turvallisuussääntöjä ja -toimenpiteitä. Videot auttavat turvallisuuden liittämässä osaksi jokaista työpäivää.

Tutkimuskysymys oli ”Miten tehdä mahdollisimman pedagoginen ja yritysympäristöön sopiva turvallisuusvideo olemassa olevilla välineillä? Vastaus kysymykseen syntyy yhdistämällä teoriaa ja käytäntöä. Teoria tuo raamin työturvallisuuden tärkeydestä, yrityksen turvallisuuskulttuurin tasosta ja myös erilaisista tavoista oppia. Koska kyseessä ovat aikuiset työelämän ammattilaiset, eli jäteautonkuljettajat, painopistettä ei kannata suunnata liikaa oppimiseen. Toki oppimisen peruselementtejä kannattaa hyödyntää, mutta yritys ei enää toimi pelkästään opettajana vaan lähinnä ohjaajana. Työelämän säännöt ja ohjeistus on hyvä tarjota mahdollisimman monella tavalla työntekijöille. Yritys tarjoaa mahdollisuudet ohjeistukseen, mutta työntekijän tulee ymmärtää säännöt ja noudattaa niitä. Video on yksi hyvä keino jakaa tietoa.

Käytännön osuus perustui haastatteluihin, työn havainnointiin ja kyselyyn ensimmäisistä videoista. Hyvä video on vastaajien mielestä lyhyt ja siinä on tarttumapintaa kuljettajille. Se on selkeä ja siinä esiintyy mieluiten ihminen. Sisällön ja viestin tulee olla ytimekäs, ja tekstitys tukee viestiä. Tehokeinoja, kuten huumori tai herätys, kannattaa käyttää. Myös sarjamaisuutta ja toistoa on hyvä hyödyntää. Toisto auttaa viestin iskostamisessa katsojaan, mutta tämä vaatii videoiden jakamista säännöllisesti ja mieluiten useammassa kanavassa, kuten infotelevisiossa ja ajotietokoneissa.

Mielestäni löysin hyviä perusteluja tukemaan videoiden käyttöä työturvallisuuden parantamiseksi. Joillekin kirjalliset ohjeet toimivat paremmin ja toiset kaipaavat audiovisuaalisuutta oppimisessa enemmän. Videon näkeminen, kuuleminen, tekstin lukeminen ja siitä puhuminen kollegoiden kesken tuovat hyvän kirjon aistien käyttöä oppimisen tueksi. Tämän tutkimuksen perusteella tutkimuskysymykseen ei saada täysin kattavaa vastausta, sillä turvallisuusystyö on pitkäjänteistä ja turvallisuuskulttuurin iskostaminen on pitkä polku. Myös työturvallisuuden

eteen työtä tekevien oppimiskäyrä on pitkä. Yritys X:llä on olemassa valmiudet, jotka kannattaa ottaa käyttöön. Tapaturmatilastoissa videoiden vaikutukset voivat näkyä vasta viiveellä, jos niitä seurataan ja analysoidaan tarkemmin.

Video nähtiin kuljettajien mielestä parempana mediana, koska sen voi katsoa sähköisesti silloin kun siihen on aikaa. Auton ajotietokoneen kautta on mahdollista ohjata kuljettajia katsomaan ajankohtaisia tai tärkeitä muistutuksia esimerkiksi käynnistettäessä ajotietokone. Jos joka aamu näytetään yksi video kaikille kuljettajille, siitä muodostuu rutiini, jolta ei voi välttyä. On paljon haastavampaa saada kuljettaja lukemaan kirjallisia ohjeita, ellei niitä jaeta jokaiselle kuljettajalle henkilökohtaisesti. Sarjamaisuuden hyödyntäminen käyttäen samoja esiintyjä ja tehokeinoja voi myös syventää ymmärrystä ja turvallisuustietoutta.

Etenkin jos lukeminen on haastavaa, ohjeiden lukemisen vaikeudet voivat vaikeuttaa omaksumista ja ymmärtämistä. Puhumattakaan, jos kielitaito on vielä kehittymässä tai se ei riitä ohjeistuksen ymmärtämiseen, ohjeistus tulee joko kääntää lukijan ymmärtämälle kielelle tai tuottaa sisältö siten, että sen voi ymmärtää ja oppia. Tässä näen videoiden tuovan mahdollisuuksia sisällön sisäistämiseen, koska turvallisuusvideoiden kuvattu materiaali näyttää sisällön sekä toivottuna toimintana että tekstimuodossa kirjallisesti. Oikean toimintatavan näyttäminen perustuu siihen, että lyhyissä videoissa oikea tapa jää heti mieleen eikä ohjeena toimivasta videosta tule liian pitkä. Väärän tavan näyttäminen lisäisi videon pituutta. Vaikka väärän toimintatavan kohdalla huomautettaisiin väärästä tavasta kieltomerkillä tai punaisella ruksilla, itse toiminta voi silti jäädä mieleen ja katsoja voi unohtaa kiellon.

Videot eivät ehkä ole riittävä ainoana työturvallisuutta parantavana mediana, mutta ne ovat hyvä osa muiden keinojen mukana. On vaikeaa suunnitella vain yksi kaikille sopiva opetusmetodi, koska jokaisella on oma tapansa oppia. Toisaalta on mahdotonta muokata jokaiselle sopiva ohje jo resurssienkin rajallisuuden takia. Kuitenkin kyseessä ovat työpaikan turvallisuuteen liittyvä informaatio ja muistutukset ja oppijoina ovat aikuiset ammattilaiset, joilla on jo elämäkokemusta, koulutusta ja oppimisosaamista. Heitä pyritään informoimaan uusista asioista sekä herättelemään tutuista aiheista tuomalla niihin syvyyttä tai uusi näkökanta.

7 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimusmetodien tarkoitus oli perehdyttää minut jäteautonkuljettajien työhön ja auttaa minua ymmärtämään työhön liittyviä riskejä ja toimintatapoja. Haastattelut ja havainnointit olivat epämuodollisia tilanteita ja esitin kysymyksiä keskustelunomaisesti. Tein joitain muistiinpanoja kysymyksien kohdalle, jotka olivat mukana tulostettuina. Kuitenkin pyrin etupäässä sisäistämään toiminnan ja vastaukset sekä seuraamaan kuljettajien työtä, josta he kertoivat mielellään ja vastasivat kysymyksiini avoimesti.

Tapaustutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen toistettavuutta samankaltaisten vastausten tai tulosten saamiseksi, eli tutkimuksen luotettavuutta. Tarkoituksena on välttää virheiden syntymistä tutkimuksen aikana, mutta se ei takaa luotettavuutta. Luotettavuuden arvioinnissa voidaan käyttää eri arvioijia tai tehdä useita haastatteluja, joista saadaan samankaltaiset vastaukset ja tulokset ovat yhtenevät, tulokset voidaan katsoa luotettaviksi. (Hirsjärvi ym. 2013, 231.)

Validius taas tarkoittaa tutkimuksen mittareiden tai menetelmien tarkoituksellisuutta ja pätevyyttä mitata tutkittavaa asiaa tai aineistoa. Menetelmät eivät aina anna oikeaa kuvaa, koska jokainen vastaaja voi esimerkiksi kyselyssä käsittää kysymyksen eri tavoin. Laadullisen tutkimuksen aineisto voi olla vaikeasti validoitavissa, mutta sen vuoksi haastattelu- ja havainnointitilanteiden olosuhteet tulee kuvata mahdollisimman tarkasti, jotta aineisto voidaan arvioida. (Hirsjärvi ym. 2013, 231-232.)

Havainnointien ja haastattelujen luotettavuutta on vaikea arvioida, koska otanta oli pieni. Tein vain kaksi haastattelua ja havainnointia. Olisin tietenkin voinut tutustua useamman kuljettajan työhön, mutta se ei kuitenkaan vaikuttanut tarpeelliselta, koska perustyön prosessi on hyvin samankaltainen, vain kohteet tuovat eroa työhön. Sain luvan haastatteluihin työn tilaajalta, ja sain muutaman kuljettajan numerot, jotta pystyin sopimaan tapaamiset heidän kanssaan suoraan. Halusin päästä tutustumaan eri tyyppisten jäteautojen ja niiden kuljettajien työhön, jotta saan laajemman kuvan työstä. Tämän vuoksi tutkimuskohteeni olivat kartonkiastioiden ja syväsäiliöiden tyhjennyksiin erikoistuneet autot ja kuljettajat.

Kyselyyn vastasi viisi henkilöä ja vaikka olin itse tilanteessa mukana, en vaikuttanut vastauksiin. En myöskään pysty yhdistämään vastauksia ja vastaajia. Koska tulokset olivat saman suuntaisia ja myös avoimissa vastauksissa oli paljon samankaltaisuutta, uskon tulosten olevan riittävän luotettavia johtopäätösten tekemiseen. Etenkin tilanteessa syntynyt keskustelu oli avointa ja kannustavaa. Vastaajat kokivat tilanteen mukavaksi ja he tulivat tilaisuuteen vapaaehtoisesti. Kyselyyn osallistuneet henkilöt olivat satunnainen otanta työntekijöistä, jotka pääsivät paikalle sovittuna aikana. Uskon, että tutkimuksen tulos olisi toistettavissa, jolloin sitä voidaan pitää luotettavana. Menetelmien ja aineiston pätevyys on vaikea todentaa. Tarkoitukseni ei ollutkaan tehdä varsinaista tutkimusta, vaan enemmänkin tutustua aiheeseen eri metodein.

Sain mielestäni riittävästi tietoa sekä haastattelemalla että havainnoimalla. Sain hyvän kuvan jäteautonkuljettajien työstä, työn riskeistä, yrityksen työturvallisuuden eteen tehdyistä toimenpiteistä ja turvallisuuskulttuurista. Ymmärsin mistä aiheista videoita kannattaa tehdä ja miten niillä voisi parantaa työturvallisuutta. Videoiden arviointikyselyllä sain palautetta ja katsojien mielipiteitä tehdyistä videoista, minkä pohjalta pystyin tekemään tarvittavat parannukset lopullisiin videoihin.

8 Jatkokehitysehdotukset

Opinnäytetyöprosessin aikana keksin lukuisia tapoja hyödyntää videoita eri muodoissa. Mielestäni muutaman turvallisuusvideon julkaiseminen Yritys X:n kotisivuilla ja niistä tiedottaminen toimisi hyvänä referenssinä uusille asiakkaille. Tämä kertoisi, että yrityksessä tehdään turvallisuustyötä ja se näytetään myös yhteistyökumppaneille ja jopa kilpailijoille. Videoita voisi tehdä myös konttorin turvallisuudesta tai muistakin tärkeistä aiheista kuin turvallisuuteen liittyvistä asioista. ”Tietoisku turvallisuudesta” -tekstin voisi vaihtaa tekstiin ”Tietoisku siisteydestä” tai ”Tietoisku hyvinvoinnista”. Tämä avaisi lähes rajattomat mahdollisuudet viestiä työntekijöille ja yhteistyökumppaneille esimerkiksi pääkonttorin aulassa. Myös turvallisuuskampanjat voisivat auttaa lanseeraamaan turvallisuustiedottamisen ja -viestinnän tavoitteita sekä korostamaan niiden merkitystä yrityksen arvoissa.

Tietoiskuja turvallisuudesta ja muistakin aiheista voisi jakaa asiakkaille tai niitä voisi yhdistää koulutuspaketteihin. Kausittaisia muistutuksia voisi tehdä muistuttamaan influenssarokotuksista, uusista ohjeista tai lakimuutoksista - kaikista aiheista, joista työntekijöiden tulisi tietää. Mielestäni lyhyt video on erittäin informatiivinen ja sopii loistavasti Yritys X:n turvallisuustyöhön yhtenä keinona. Mikä estäisi aloittamasta käytäntöä katsoa uusin turvallisuusvideo jokaisen sisäisen palaverin alussa?

Turvallisuusvideoiden vaikutusta tapaturmien määrään olisi mielenkiintoista tutkia esimerkiksi vuoden kuluttua videoiden käyttöönottamisesta. Jos videot olisivat varmasti kaikkien kuljettajien saatavilla ja niitä myös käytäisiin läpi työturvallisuuspäivillä ja kuljettajien palaverissa, tapaturmien määrän väheneminen voisi näkyä työtapaturmatilastoissa jollain aikavälillä. Tapaturmien ja videoiden teemojen yhteydestä voisi tehdä analyysin, jolloin selviäisi onko jokin tietty video ja aihe vaikuttanut paremmin kuin muut. Tämä vaatisi järjestelmällistä toimintaa videoiden tekemisessä, niiden jakamisessa ja tapaturmatilastojen seurannassa. Ainakin muutamalla hyvällä perehdytysvideolla voisi saada myös uusien kuljettajien tapaturmamäärät laskuun.

9 Oman työn arviointi

Videoiden tekeminen oli minulle uusi kokemus, jonka vuoksi se oikeastaan hieman epäilytti. Otan paljon valokuvia kännykällä luonnosta, mutta en ole juurikaan kuvannut videoita. Pelkäsin taitamattomuuteni näkyvän videoissa liikaa. Huomasin määrään panostamisen varmistavan parhaimman laadun, ja materiaalia on parempi olla liikaa, kuin liian vähän. Kyselyyn vastaajien rento palaute auttoi luottamaan itseeni, ja huomasin kuvaavani ihan mukavia videoita. Lisäämällä niihin musiikkia ja tekstiä, niistä todella tuli tietoiskuja. En käyttänyt erikoisia leikkauksia tai tehosteita, vaan pyrin saamaan katsojat samastumaan tilanteisiini. Halusin muistuttaa kuljettajia jopa itsestään selviksi muuttuneista asioista, sillä toistaminen auttaa muistiin jäämistä.

Videon editointiohjelma oli yllättävän helppo ja opin sen käytön nopeasti. Kuvaamiseen harjaantunut tekijä saisi varmasti aikaiseksi parempaa kuvamateriaalia, josta tulisi ammattimaisemman oloisia videoita. Tavoite oli tehdä lyhyitä tietoisuuksia eikä niiden pitänytkään alun perin olla liian hienoja, vaan samastuttavia. Tässä onnistuin mielestäni kiitettävästi.

Työtä aloittaessa, suunnitelmaa tehdessä ja ideoita läpikäydessä Yritys X:n visuaalisesta ilmeestä ei puhuttu, vaan pyydettiin käyttämään introa ja outroa videoiden alussa ja lopussa. Muita ohjeita tai tarkempia rajoituksia ei tuotu esille. Jos visuaalisen ilmeen tärkeys olisi kerrottu heti aluksi, olisin ottanut välittömästi yhteyttä markkinoinnista ja viestinnästä vastaaviin saadakseni ohjeistuksen vaatimuksista videoiden suhteen. Tein jonkin verran turhaa työtä, kun jouduin muuttamaan kaikki videot kriteerien käytyä ilmi myöhemmin. Sain tästä kuitenkin hyvää harjoitusta ohjelman käyttöön.

Olisin kaivannut apua työn teoreettisen viitekehyksen rajaamiseen. Perusteet tukevat vahvasti työturvallisuuden panostamisen etuja, mutta oppimista ja motivaatiota olisin voinut ehkä käsitellä syvällisemmin. On vaikea sanoa kuinka paljon yritys voi vaikuttaa työntekijöiden motivaatioon suoranaisesti. Turvallisuuskulttuuriin ja hyvään johtamiseen kuuluu oppimismyönteisen ja turvallisuuskeskeisen ilmapiirin luominen, joihin vaikuttavat yrityksen sisäinen viestintä ja työntekijöiden mieltämä yritysimago. Turvallisuuskulttuurin merkitys korostuu teoriassa.

Opinnäytetyöprosessin aikana huomasin olevani erittäin itseohjautuva. Otin selvää asioista itsenäisesti ja kysyin tarvittaessa muilta työntekijöiltä apua tiedon hankintaan, jos en saanut vastauksia tavoittelemiltani henkilöltä. Kiireen keskellä huomasin olevani melko yksin työni kanssa, joka osin vaikeutti suuntalinjojen hahmottamista. Viimehetken muutokset ja vaatimukset yrityksen ja henkilöstön anonymisoinnista vaikuttivat jonkin verran opinnäytetyön sisältöön ja yleiskuvaan. Vaikeuksista huolimatta olen suhteellisen tyytyväinen lopputulokseen.

Sanonta ”Parempi tehty kuin täydellinen” kuvaa osuvasti turvallisuusvideoiden ja myös tämän opinnäytetyön tekemisprosessia. Sitaatin alkuperäistä esittäjää ei varmuudella tiedetä, sillä siitä löytyy useita erilaisia muunnoksia ja monet väittävät keksineensä jonkin sen versioista. Mielestäni sanonta toimii hyvin myös turvallisuusvideoiden tekemisessä; kaiken ei tarvitse täydellistä. Tärkeintä on tehdä turvallisuuden eteen kovasti työtä käyttäen eri keinoja.

Lähteet

Painetut

Aaltonen, J. 2018. Käsikirjoittajan työkalut - Audiovisuaalisen käsikirjoituksen tekijän opas. 4. uudistettu painos. Tampere: Suomen yliopistopaino.

Carnell, E., Lodge, C., Wagner, P., Watkins, C. & Caroline Whalley, C. 2002 Learning about Learning : Resources for Supporting Effective Learning. E-book. London: Routledge.

Crittenden, R. 1995. Film and Video Editing. 2nd edition. E-book. London: Thames & Hudson.

Flink, A., Reiman, T. & Hiltunen, M. 2007. Heikoin lenkki? Riskienhallinnan inhimilliset tekijät. Helsinki: Edita Prima.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja Kirjoita. 18.painos Helsinki: Tammi.

Kapanen, A. 2017. Mediatekniikan Insinööriyö Yrityksen visuaalisen ilmeen uudistus. Metropolia AMK. 14.11.2017

Laitinen, H., Vuorinen, M. & Simola, A. 2013. Työturvallisuuden ja -terveyden johtaminen. 2. uudistettu painos. Tallinna: Tietosanoma Oy.

Liiten M. 2019. Kaikilta vaaditaan pian elinikäistä opiskelua, ja uuden hallituksen pitäisi päättää, kuka sen maksaa. Helsingin Sanomat 6.4.2019.

Niemi, H. & Multisilta, J. (toim.) 2014. Rajaton luokkahuone. Juva: Bookwell.

Ruohotie, P. 1999. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. 1.-2. painos. Juva: WS Bookwell Oy.

Sadun, E. 2003. Digital Video Essentials: Shoot, Transfer, Edit, Share. E-book. San Francisco: Wiley.

Salmela-Aro, K. (toim.) 2018. Motivaatio ja oppiminen. Keuruu: PS-kustannus.

Saloheimo, J. 2016. Työturvallisuus - Perusteet, vastuu ja oikeusturva. 3. uudistettu painos. E-kirja. Helsinki: Alma Talent.

Suomi, K. & Kajannes, K. 2011. Ymmärrys Hoi! Kirja, läppäri ja muuttuva oppiminen. Jyväskylä: Bookwell.

Sähköiset

Engeström, Y. 1982. Perustietoa opetuksesta. Valtiovarainministeriö. Luettu 24.4.2019.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10224/3665/engestr%7Bu00F6%7Dm1-175.pdf?sequence=2>

Hultén, A. 2019. Vanha koira ei opi, vai oppiiko? Luettu 29.4.2019
<https://www.eoppiva.fi/vanha-koira-ei-opsi-vai-opsiiko/>

ISO 45001:2018 Työterveyden ja työturvallisuuden johtaminen. Luettu 3.3.2019.
https://www.sfs.fi/julkaisut_ja_palvelut/tuotteet_valokeilassa/iso_45001_tyoterveys-_ja_tyoturvallisuusjohtaminen

Jyväskylän yliopisto. 2015. Empiirinen tutkimus. Luettu 4.6.2019.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/empiirinen-tutkimus>

Kesti, M. 2017. Työsuojelun taloudelliset vaikutukset. Työturvallisuuskeskus. Luettu 9.5.2019.
https://ttk.fi/tyoturvaluus_ja_tyosuojelu/tyoturvaluuden_perusteet/tyoturvaluuden_johtaminen/tyosuojelun_taloudelliset_vaikutukset

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 2006/44. Luettu 19.3.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060044>

Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 759/2004. Luettu 10.4.2019.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040759>

Lukukeskus. 2017. 10 faktaa lukemisesta 2017. Luettu 14.4.2019.
<https://lukukeskus.fi/10-faktaa-lukemisesta-2017/>

Sorkio, S. 2015. Smile Audiovisual. Graafinen suunnittelu. Luettu 21.5.2019.
<https://www.smileaudiovisual.fi/category/tuote-esittelyvideo/page/3/>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2017. Työsuojeluviranomaisen tehtävä. Luettu 19.3.2019.
https://www.tyosuojelu.fi/tietoa-meista/usein-kysytyt-kysymykset/vastaus/-/asset_publisher/vOP5JzeRvXgK/content/tyosuojeluviranomaisen-tehtavat-tyosuojeluvirasto-lukuina

Stora Enso. 2017. Rahat tai henki. Koulun materiaali. 2019. Katsottu 21.3.2019.
<https://vimeo.com/contextlearning/review/83565510/4fb1c536d4>

Suomisanakirja. 2019. Intro. Luettu 20.5.2019.
<https://www.suomisanakirja.fi/intro>

Tapaturmapäivä. 2016. Tapaturmapäivä - Työturvallisuus. Katsottu 21.3.2019.
<https://www.youtube.com/watch?v=1V9gvzMFJ7Y>

Tapaturmavakuutuskeskus. 2018. Työtapaturmat 2015 - 2017. Luettu 19.3.2019.
<https://www.tvk.fi/tietopalvelu-ja-julkaisut/tilastot/tyotapaturmatilastot/>

Tapaturmavakuutuskeskus. 2019. TVK:n korvaustoiminta. Luettu 19.4.2019.
<https://www.tvk.fi/tapaturmavakuutuskeskus/voosikertomus/korvaustoiminta/>

Tilastokeskus. 2019. PK-yritys. Luettu 28.5.2019.
https://www.stat.fi/meta/kas/pk_yritys.html

Työsuojelu. 2019. Työtapaturmat. Luettu 19.4.2019.
<https://www.tyosuojelu.fi/tyoterveys-ja-tapaturmat/tyotapaturmat>

Työtapaturma- ja ammattitautilaki 2015/459. Luettu 19.3.2019.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150459>

Työturvallisuuskeskus. 2018. Tapaturmien torjunta työpaikalla. Luettu 4.5.2019.
https://ttk.fi/ajankohtaista/teemat/tapaturmien_torjunta_tyopaikalla.8352.news

Työturvallisuuskeskus. 2019a. Turvallinen ja terveellinen työympäristö. Luettu 20.3.2019.
https://ttk.fi/tyoturvaluus_ja_tyosuojelu/tyoturvaluuden_perusteet/tyoymparisto

Työturvallisuuskeskus. 2019b. Kontin ja junanvaunun avaaminen ergonomisesti oikein. Katsottu 21.3.2019.
https://ttk.fi/tyoturvaluus_ja_tyosuojelu/toimialakohtaista_tietoa/kuljetus_ja_logistiikka

Työturvallisuuskeskus. 2019c. Turvallisesti kaukoliikenteessä. Katsottu 21.3.2019.
https://ttk.fi/tyoturvaluus_ja_tyosuojelu/toimialakohtaista_tietoa/kuljetus_ja_logistiikka

Työterveyslaitos. 2019. Työhyvinvointi. Luettu 29.5.2019.
<https://www.ttl.fi/tyoyhteiso/tyohyvinvointi/>

Työturvallisuuslaki 2002/738. Luettu 19.3.2019.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>

Wikipedia. 2019. Outro. Luettu 20.5.2019.
[https://en.wikipedia.org/wiki/Conclusion_\(music\)#Outro](https://en.wikipedia.org/wiki/Conclusion_(music)#Outro)

Maatalousyrittäjien eläkelaitos. 2014. Älä kaadu. Luettu 28.5.2019.
https://www.mela.fi/sites/default/files/ala_kaadu_0.pdf

Julkaisemattomat

Henkilö A. 2019. Haastattelu 15.3.2019. Yritys X.

Henkilö B. 2019. Haastattelu 9.5.2019. Yritys X.

Kuvat

Kuva 1: Video 1: Suojalasit 1.....	28
Kuva 2: Video 2: Suojalasit 2.....	29
Kuva 3: Video 4: Turvallisuushavainto 2.....	30
Kuva 4: Videoalusta 2: Turvallisuushavainto.....	34
Kuva 5: Jäteastian siirtäminen ja tyhjennys.....	35

Kuviot

Kuvio 1: Opinnäytetyöprosessi (Mickos 2019).....	9
Kuvio 2: Työturvallisuuden vaikutukset (Mickos 2019)	15

Taulukot

Taulukko 1: Kyselyn vastaukset pisteytettynä.....	32
---	----

Liitteet

Liite 1: Jäteautonkuljettajien lähtötilanteen haastattelukysymykset	47
Liite 2: Turvallisuusvideoiden arviointikyselylomake.....	48
Liite 3: Turvallisuusvideokyselyn kysymykset ja vastaukset	49

Liite 1: Jäteautonkuljettajien lähtötilanteen haastattelukysymykset

1. Millainen on hyvä opetusvideo?
2. Media; video, kirjoitettu ohje, niiden suhde? Toimiiko audiovisuaalisuus sinuun paremmin?
3. Onko toisto tarpeellista ja parantaako se muistamista?
4. Mikä haittaa tai vähentää oppimista?
5. Millainen turvallisuuskulttuuri Yritys X:ssä on mielestäsi?
6. Mikä on henkilökohtainen asenteesi turvallisuuteen ja ohjeiden noudattamiseen?
7. Onko Yritys X:llä hyvä turvallisuusohjeistus? Missä muodossa se on ja miten sitä voisi kehittää?
8. Mikä työssäsi aiheuttaa eniten riskejä ja miten niihin voitaisiin puuttua?

Liite 2: Turvallisuusvideoiden arviointikyselylomake

Turvallisuusvideoiden arviointi

Kysely videoiden hyvistä ja huonoista puolista. Näet seuraavaksi 5 eri turvallisuusvideota, joista toivon sinulta rehellistä palautetta. Kerro aito mielipiteesi. Anna myös vinkkejä, miten videoista saisi tehokkaampia tai millä keinoilla ne jäisivät paremmin mieleen?

Kerro myös mistä muista aiheista mielestäsi kannattaisi tehdä turvallisuusvideo?

Vastaattehan 9.5.2019 klo 22.00 mennessä, kiitos!!!

*Pakollinen

Video 1: Käytä suojalaseja 1 *

	Hyvä	Keskinertainen	Huono
Videon pituus	☐	☐	☐
Videon sisältö	☐	☐	☐
Äänen voimakkuus (puhe, musiikki)	☐	☐	☐
Tekstin koko	☐	☐	☐
Tekstin väri ja tausta	☐	☐	☐
Tekstin fontti	☐	☐	☐
Alku ja loppu	☐	☐	☐

Mitä hyvää tai parannettavaa videossa 1 oli?

Oma vastauksesi

Liite 3: Turvallisuusvideokyselyn kysymykset ja vastaukset

Video 1: Suojalasit 1						Tulos
Videon pituus	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Videon sisältö	Hyvä	Keskinertainen	Keskinertainen	Keskinertainen	Keskinertainen	7
Äänen voimakkuus (puhe, musiikki)	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin koko	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin väri ja tausta	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin fontti	Hyvä	Hyvä	Keskinertainen	Keskinertainen	Hyvä	11
Alku ja loppu	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Mitä hyvää tai parannettavaa videossa 1 oli?			Olisi kiva lisätä videoon myös kuljettaja joka laittaa suojalasit päähän ja nostaa esim. peukun pystyyn. Astiasta voi myös lentää muutakin kuin pesuainetta. Tarkista fontin oikeellisuus.	lisää suojalasit esim loppuun, lisää tekstiä että muutakin lentää kun astianpesuainetta.	Suojalasit tulisi näkyä	93
Video 2: Suojalasit 2						
Videon pituus	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Videon sisältö	Keskinertainen	Hyvä	Hyvä	Keskinertainen	Hyvä	11
Äänen voimakkuus (puhe, musiikki)	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin koko	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin väri ja tausta	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin fontti	Hyvä	Hyvä	Keskinertainen	Keskinertainen	Hyvä	11
Alku ja loppu	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Keskinertainen	Hyvä	13
Mitä hyvää tai parannettavaa videossa 2 oli?	Jäteastiala pestessä täytyy ottaa huomioon jätteastiassa kiinni jääneet roskat/terävät esineet jotka voivat lentää pois kun pestään painepesurilla, tämän voisi korvata video 1:llä kun tämä asia lisätään videoon.		Video oli kivan dramaattinen. Voisi lisätä tähänkin ne suojalasit.	fontti pitää muuttaa oikeaksi ja taas pa	Suojalasit tulisi näkyä	95
Video 3: Turvallisuushavainto 1						
Videon pituus	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Videon sisältö	Hyvä	Hyvä	Keskinertainen	Keskinertainen	Hyvä	11
Äänen voimakkuus (puhe, musiikki)	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin koko	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin väri ja tausta	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin fontti	Hyvä	Hyvä	Keskinertainen	Hyvä	Hyvä	13
Alku ja loppu	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Mitä hyvää tai parannettavaa videossa 3 oli?			Videoon alkuun voisi lisätä kirjoitetun tekstin, esim. "Tiesithän, että yrityksellä on tavoitteena tehdä xx turvallisuushavainto vuodessa. Sinun panoksesi ja turvallisuutesi on tärkeä!" Iso plussa siitä, että videossa on oikea kuljettaja.	tämä hyvä, mutta lisää perustelu sille miksi turvallisuushavaintoja pitää tehdä.	Miksi tärkeää, että turvallisuushavainto tehdään	99
Video 4: Turvallisuushavainto 2						
Videon pituus	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Videon sisältö	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Äänen voimakkuus (puhe, musiikki)	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin koko	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin väri ja tausta	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin fontti	Hyvä	Hyvä	Keskinertainen	Hyvä	Hyvä	13
Alku ja loppu	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Keskinertainen	Hyvä	13
Mitä hyvää tai parannettavaa videossa 4 oli?			Tosi hyvä video! Kannattaa tarkistaa Tainaita kumpaa introa voi käyttää.	lisää alkuun teksti: tyyliin että tässä esimerkki tilanteesta, jossa tulisi tehdä turvallisuushavainto, että havaintoja tulee tehdä sekä asiakaskohteissa että omalla hallilla	Esimerkki mistä havainnon voi tehdä	101
Video 5: Autoon nouseminen 3-pisteote						
Videon pituus	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Videon sisältö	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Äänen voimakkuus (puhe, musiikki)	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin koko	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin väri ja tausta	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Tekstin fontti	Hyvä	Hyvä	Keskinertainen	Hyvä	Hyvä	13
Alku ja loppu	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä	15
Mitä hyvää tai parannettavaa videossa 5 oli?	Autosta laskeutuminen puuttuu, autosta tullaan päinvastaisessa järjestyksessä eli takapuoli edellä.		Tosi hyvä video! Tykkäsin tuosta "Hyvää työpäivää" kohdasta.	perään video autosta poistumisesta. Lisää siihen että tarkistaa myös ennen autosta poistumista että poistuminen on turvallista eikä tule esim muita autoja.	Tämä oli hyvä	103
Mikä esitetyistä videoista oli mielestäsi paras kokonaisuus? Miksi?	Kaikki olivat asiavideoita.		Autoon nouseminen-video on minusta tosi hyvä, siinä on kaikki oleellinen.	nyt nähdystä videoista turvallisuushavaintovideo okonaisuus oli paras. Sitten kun saadaan myös autosta poistumisvideo nousemisvideon perään niin se kokonaisuus on myös hyvä ja tärkeä.	viimeinen	
Mistä muista aiheista olisi tärkeää tehdä video?	Autosta poistuminen.		Autosta laskeutuminen, 10 hengen pelastavaa sääntöä.	Ehkä astian tyhjennysprosessista ja siinä pilveistä riskeistä, joita riittää.	Astian tyhjennystoimenpide, kuulosuojainten käyttö, autosta poistuminen, luukastuminen	